

**Miljøgodkendelse
for svinebruget
Lille Nygaard,
Enighedsvej 3
8765 Klovborg**

- efter § 12 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*

Godkendelsesdato: 21. december 2009

Bent og Michael Vestergård Nielsen
Enighedsvej 3
8765 Klovborg

Ansøgning

Ikast-Brande Kommune har d. 22. december 2007 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af ejendommen Enighedsvej 3, 8765 Klovborg, tilhørende Bent og Michael Vestergård Nielsen, omhandlende følgende:

- udvidelse af produktion af slagtesvin fra en årlig produktion på (nudrift):

9000 slagtesvin, produceret dyr, i vægtintervallet 30-100 kg	248,2 DE ¹	(222,1)
--	-----------------------	---------

- til en årlig produktion af slagtesvin og heste på (ansøgt drift):

11600 slagtesvin, produceret dyr, i vægtintervallet 31-108 kg	363,3 DE	(330,4)
---	----------	---------

11 heste, under 300 kg		2,2 DE
------------------------	--	--------

7 heste, i vægtintervallet 300-500 kg		2,4 DE
---------------------------------------	--	--------

ansøgt drift i alt	368,0 DE	(335,0)
---------------------------	-----------------	----------------

Udvidelsen sker i eksisterende staldanlæg. Udkastet til miljøgodkendelsen er udarbejdet efter de gamle DE-beregninger, men i parentes er angivet, hvad samme mængde svin svarer til med de nye DE-beregninger.

Ikast-Brande Kommune har kontrolleret, at der er overensstemmelse mellem ansøgningen og kommunens registreringer, se efterfølgende *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Enighedsvej 3, 8765 Klovborg.*

Afgørelse om miljøgodkendelse

Ikast-Brande Kommune melder hermed miljøgodkendelse af husdyrbruget på Enighedsvej 3, 8765 klovborg, matr. nr. 5a, m.fl., Gribstrup by, Klovborg – herunder udvidelsen af dyreholdet som angivet ovenfor og i bilagene.

Aftalearealerne tilhørende Enighedsvej 5, 8765 og Lyngholmvej 12, 8766 Nørre Snede godkendes i en særskilt arealgodkendelse efter § 16 i *Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.*

Der meddeles miljøgodkendelse omfattende en udvidelse af svineholdet i eksisterende staldbygninger, samt miljøgodkendelse af et mindre hestehold.

Udover miljøgodkendelse af bedriftens produktionsanlæg samt besætning, meddeles der ved denne skrivelse:

¹ DE = dyreenhed. 1 DE er lig med 100 kg kvælstof.

- miljøgodkendelse til udbringning af husdyrgødningen fra produktionen på de arealer – og i det omfang – som fremgår af bilagene. Flere af udbringningsarealerne godkendes dog i særskilte miljøgodkendelser
- dispensation fra de generelle afstandskrav vedrørende staldanlæggets afstand til offentlig vej, naboskel, beboelse på samme ejendom samt gyllebeholderens afstand til egen drikkevandsboring.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet på grundlag af ansøgningen – herunder af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk. Beregningsmodellernes beregningsgrundlag og normtal er dem, som lå til grund for ansøgningssystemet den 5. maj 2009 - datoen for den sidste version af ansøgningen i IT-ansøgningssystemet. Derudover er afgørelsen truffet på baggrund af kommunens registreringer og vurderinger. Se i den forbindelse *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Enighedsvej 3, 8765 Klovborg*, med tilhørende bilag.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 12 i *Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* (med senere ændringer), samt reglerne i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Da der på baggrund af *Bekendtgørelse af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder* (Miljømålsloven) endnu ikke er udarbejdet Vand- og Natura 2000-planer – med tilhørende kommunale handleplaner – er projektet som udgangspunkt vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Der gøres opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

Vilkår

Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at de generelle regler i den til enhver tid gældende *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* og øvrige til enhver tid gældende generelle regler overholdes – samt, at nedenstående supplerende vilkår overholdes:

1. Generelle vilkår

- 1.1. Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøgodkendelsen med tilhørende bilag.
- 1.2. Eventuelle ændringer i ejerforhold – og/eller i hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift – skal meddeles til Ikast-Brande Kommune.
- 1.3. Husdyrbruget skal aktiv arbejde for at blive en virksomhed, der er på forkant i

miljøarbejdet². Husdyrbruget skal således som minimum have:

- procedure for korrigerende handlinger ved eventuel overskridelse af generelle miljøregler og af miljøgodkendelsens vilkår. Disse procedurer kan helt eller delvist være formuleret i en beredskabsplan - jævnfør vilkår 1.5 - og i en driftsinstruks - jævnfør vilkår 1.4
- målsætninger om miljømæssige forbedringer
- arbejdsgange, som medvirker til begrænsning af forurening

- 1.4. De vilkår for miljøgodkendelsen, som vedrører husdyrbrugets drift, skal være kendt af den eller de personer, der udfører den pågældende del af husdyrbrugets drift. En driftsinstruks - svarende til den der fremgår af bilag 2 - skal føres som dokumentation for, at de pågældende vilkår er indarbejdet i de daglige rutiner.
- 1.5. Der skal forefindes en til enhver tid opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det omgivende miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften (bilag 3). En kopi af beredskabsplanen skal være indsendt til Ikast-Brande Kommune inden 3 måneder fra godkendelsesdatoen af denne miljøgodkendelse.
- 1.6. Husdyrbruget skal på Ikast-Brande Kommunes forlangende fremvise dokumentation for størrelsen af den årlige husdyrproduktion i form af kopier af relevante dele af afsluttede årsskatteregnskaber med kvitteringer og/eller afregninger fra slagteri inkl. eventuelle eksportafregninger.

2. Vilkår med hensyn til begrænsning af ammoniak- og lugtpåvirkning:

- 2.1. Indholdet af protein i foder må maksimalt være 155,1 gram råprotein pr. FE_(st) forudsat 2,87 FE/kg tilvækst og total tilvækst på 77 kg (slagtevægt). Husdyrbruget skal på Ikast-Brande Kommunes forlangende fremvise dokumentation for tildelingen af råprotein, eksempelvis i form af E-kontrol, foderplaner, indlægssedler fra foder, regnskabsopgørelse over indkøbt foder, beregninger fra svinekonsulent og/eller foderanalyser eller Type 2-korrektion.
- 2.2. Gyllekølingsanlægget skal være i drift 8.760 timer/år og være forsynet med en timetæller på varmepumpen. Gennemsnitligt skal den faktiske køletid være ca. 2.220 timer pr. år for kompressoren til staldbygning nr. 8, 9 og 10, mens den faktiske køletid skal være ca. 2.500 timer pr. år for kompressoren til staldbygning nr. 11 og 12. Den månedlige driftstid, hvor kompressorerne kører, skal indføres i en driftsjournal.
- 2.3. Gyllekøleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper køleanlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk efter driftsstop.
- 2.4. Enhver type af driftsstop i forbindelse med gyllekølingsanlægget og årsagen hertil skal

² Se miljøstyrelsens vejledning nr. 6 fra 2004 om differentieret miljøtilsyn (<http://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2004/87-7614-494-1/pdf/87-7614-494-1.pdf>). I denne vejledning beskrives det, hvordan en virksomhed kan bringe sig på forkant i miljøarbejdet.

noteres i driftinstruksen - jævnfør vilkår 1.4.

- 2.5. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at unødigt spild undgås, og risikoen for uheld minimeres.
- 2.6. Husdyrbrugets interne færdselsarealer skal dagligt forsøges renholdt for eventuel foder- og gødningsspild.
- 2.7. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.
- 2.8. Staldindretning og gulvtype i eksisterende stalde vil blive taget op til vurdering i forhold til bedste tilgængelige teknik i forbindelse med revurdering af miljøgodkendelsen i 2017.

3. Vilkår med hensyn til energi- og vandforbrug:

- 3.1. Der skal etableres særskilt vandmåler til registrering af det samlede vandforbrug til drikkevand, rengøring og vandspild. Vandforbruget skal aflæses årligt og noteres i driftsinstruksen.
- 3.2. El-forbruget skal aflæses årligt og noteres i driftinstruksen.

4. Vilkår med hensyn til skadedyr:

- 4.1. Der skal på ejendommen foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinier fra Statens Skadedyrslaboratorium.

5. Vilkår med hensyn til begrænsning af støj:

- 5.1. Såfremt Ikast-Brande Kommune modtager klager over støj fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for overholdelse af nedenstående støjkrav. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau må ikke overstige følgende værdier ved nabobeboelser:

Dag	Tidspunkt	Støjniveau
Mandag - fredag	kl. 7 - 18	55 dB(A) ³
Mandag - fredag	kl. 18 - 7	40 dB(A)
Øvrige dage	kl. 0 - 24	35 dB(A)

De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes for overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling eller beregning, der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:

³ dB(A) = Decibel(A)-skalaen som internationalt bruges i forbindelse med måling af svag lyd.

- For dagperioden, kl. 7⁰⁰ – 18⁰⁰ alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede, samlede tidsrum på 8 timer,
- for aftenperioden, kl. 18⁰⁰ – 22⁰⁰ alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede, samlede tidsrum på 1 time, og
- for natperioden, kl. 22⁰⁰ – 7⁰⁰ alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede, samlede tidsrum på en halv time.

6. Vilkår med hensyn til udbringningsarealer:

- 6.1. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de udbringningsarealer, som fremgår af kortbilag D.
- 6.2. De i miljøgodkendelsen anvendte marknumre, refererer til marknumrene på kortbilag E-F. Omdøbes marker vil eventuelle vilkår tilknyttet driften af arealerne stadig være knyttet til netop disse arealer, uanset marknummer.
- 6.3. Udbringningsarealerne må ikke uden Ikast-Brande Kommunes forudgående godkendelse tilføres husdyrgødning fra andre bedrifter eller anden organisk gødning.
- 6.4. For at beskytte mulige bilag IV-arter⁴ skal der etableres en 5 meter bred dyrkningsfri bræmme til vandhullet (DB_Ident: 200154332).

7. Vilkår med hensyn til begrænsning af kvælstofudvaskning:

- 7.1. Der skal årligt etableres efterafgrøder i 1 % af efterafgrødegrundarealet⁵ ud over de til enhver tid gældende generelle regler med krav om lovpligtige efterafgrøder.

8. Vilkår med hensyn til begrænsning af fosfortab:

- 8.1. På mark nr. 0-45 stilles der på baggrund af Vejle Kommunes arealvurdering vilkår om, at der ikke tilføres yderligere fosfor til arealet end angivet i projektet samt, at handelsgødning med et fosforindhold må kun tilføres arealet i tilfælde af underskud. Se kortbilag E-F hvor de pågældende marker fremgår.

9. Vilkår med hensyn til transport af husdyrgødning til udbringning

- 9.1. Kørsel med husdyrgødning må ikke finde sted gennem Klovborg i weekender og på helligdage.

10. Øvrige vilkår:

- 10.1. Jord, foder, gødning og lignende, som tabes på offentlig vej i forbindelse med husdyrbrugets drift, skal samles op senest ved arbejdets afslutning eller ved den enkelte arbejdsdags afslutning, når arbejdet strækker sig over flere dage.
- 10.2. Al vask af maskiner, redskaber og lignende, hvorfra der kan forekomme gødnings- og

⁴ På EF-habitatdirektivets bilag IV er der opført en række plante- og dyrearter, der er strengt beskyttede i hele EU, de såkaldte bilag IV-arter.

⁵ Efterafgrødegrundarealet: Opgøres efter den til enhver tid gældende vejledning om gødsknings- og harmoniregler fra Plantedirektoratet.

foderrester skal ske på et sted, hvor vaskevandet bortledes til gyllebeholder, eller på et areal med plantedække som græs eller lignende, hvor der ikke kan ske overfladeafstrømning til vandindvindingsanlæg, vandløb m.m.

11. Vilkår med hensyn til husdyrbrugets eventuelle ophør:

11.1. Ved eventuelt ophør af produktionen skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Beholdere til gylle etc., der er omfattet af kravet om beholderkontrol, skal gøres uanvendelige til opbevaring af gylle, m.m., hvis de afmeldes beholderkontrollen. Alt miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Egenkontrol

Ansøger oplyser, at husdyrbruget følger den lovpligtige beholderkontrol over gyllebeholdere, og at der føres den lovpligtige logbog over gyllebeholdernes flydelag. Der udarbejdes mark- og gødningsplan samt gødningsregnskab efter gældende regler.

• Driftsinstruks

En driftsinstruks – svarende til den der fremgår af bilag 2 – medvirker til sikre, at de pågældende vilkår er indarbejdet i den daglige drift. Ligeledes kan en driftsinstruks medvirke til at begrænse forurening og øvrige gener i forbindelse med et eventuelt uheld, hvis instruksen er kendt af eventuelle medarbejdere. Driftsinstruksen føres som en logbog, der samtidig er dokumentation for, hvordan og hvorvidt de pågældende vilkår for miljøgodkendelsen efterleves. Der er i denne miljøgodkendelse stillet vilkår om løbende anvendelse af driftsinstruksen, som den fremgår i bilag 2.

• Driftsforstyrrelser og uheld

Driftsforstyrrelser og/eller uheld kan primært ske i forbindelse med håndtering af flydende husdyrgødning, sprøjtemidler, olie m.m., samt ved brud på emballage eller beholdere, som anvendes til opbevaring af disse stoffer. En beredskabsplan - jævnfør vilkår 1.5. - som er kendt for husdyrbruget medarbejdere, vil kunne medvirke til at begrænse forureningen og øvrige gener i forbindelse med et eventuelt uheld. Ansøger oplyser, at:

- kemikalier m.m. opbevares i maskinhus, og er sikret således, at der ikke kan forekomme afledning til omgivelserne
- påfyldning og rengøring af marksprøjten sker i marken
- større uheld – som f.eks. brud på gylletanke eller lignende – søges imødegået ved løbende eftersyn og vedligeholdelse af gyllebeholdere

• Grønt regnskab

Såfremt der årligt udarbejdes et grønt regnskab for husdyrbruget, kan regnskabet danne baggrund for ændringer i husdyrbruget, der kan være med til at begrænse forbruget af energi, næringsstoffer, pesticider, vand m.m., samt til at minimere affaldsproduktionen. Der udarbejdes ikke grønt regnskab for ejendommen, og der vil ikke blive stillet vilkår herom.

• Energibesparelse

Det kan anbefales, at husdyrbrugets ressourceforbrug med mellemrum vurderes af en energikonsulent, der kan synliggøre mulige besparelser på energiforbruget.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT⁶

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

Husdyrbruget på Enighedsvej 3, 8765 Klovborg, er omfattet af IPPC-direktivet.

I afsnit 3 omhandlende anvendelse af BAT i forhold til anlægget og afsnit 4.2 omhandlende udbringningsmetoder i *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Enighedsvej 3, 8765 Klovborg*, er der redegjort for de valgte BAT-teknologier. Desuden findes en systematisk gennemgang af de fravalgte af BAT-teknologier med hensyn til staldindretning.

Det generelle ammoniak-reduktionskrav opfyldes ved gyllekøling i staldene 8-12 samt ved at reducere indholdet af råprotein i foderet fra 157,6 g råprotein pr. FE til 155,1 g råprotein pr. FE. Spaltearealet i gulvtypen drænet gulv og spalter er 33 %. Dette gulvsystem anerkendes i dag som BAT-teknologi, jf. MKN-afgørelse 130-00552.

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

Miljøgodkendelsens gyldighed

Den planlagte udvidelse af svinebruget på Enighedsvej 3, 8765 Klovborg skal være afsluttet inden to år regnet fra den dato, hvor miljøgodkendelsen er meddelt - jf. § 33 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Hvis miljøgodkendelsen ikke udnyttes helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende tre år.

Miljøgodkendelsen har en retsbeskyttelsesperiode på otte år, hvorefter den skal revurderes. Herefter revurderes miljøgodkendelsen hvert 10. år.

Miljøgodkendelsens vilkår skal overholdes fra den dato hvor miljøgodkendelsen er meddelt, medmindre andet fremgår af de enkelte vilkår.

Kommunens samlede miljøvurdering og begrundelse for afgørelsen

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste i ansøgningen og i forbindelse med udarbejdelse af denne miljøgodkendelse:

⁶ BAT= Best Available Technique (bedste tilgængelige teknik), som skal anvendes jf. EU's IPPC-direktiv (IPPC = Integrated Pollution Prevention and Control).

- at ansøger træffer de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget og til at modvirke eventuelle skadelige virkninger på miljøet
- at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- at de kort- og langsigtede miljøpåvirkninger og den samlede miljøpåvirkning fra husdyrbrugets produktion vil begrænses til et acceptabelt niveau, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at udvidelsen af husdyrbrugets produktion overordnet betragtet ikke nødvendigvis medfører en øget husdyrproduktion og en øget miljøpåvirkning i regionen, idet strukturudviklingen går mod færre men større bedrifter. Den kumulerede, regionale effekt af husdyrbrugets udvidelse og andre bedrifters udvidelser og deres øgede miljøpåvirkning vil formentlig samlet set – helt eller delvist – blive modvirket af en nedgang i husdyrproduktionen på andre bedrifter
- at der i det konkrete tilfælde kan dispenseres fra de generelle krav med hensyn til afstand til offentlig vej/beboelse på samme ejendom, drikkevandsboring og naboskel, idet udvidelsen af dyreholdet sker i eksisterende og godkendte bygninger.
- at husdyrbruget - under overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen - vil anvende den bedste tilgængelige teknik
- at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af:
 - nabobeboelser
 - Natura 2000-områder⁷ og natur i øvrigt
 - overfladevand
 - nitratfølsomme indvindingsområder
 - landskabelige værdier og værdifulde kulturmiljøer

Ikast-Brande Kommunes afgørelse begrundes med ovenstående vurdering, og med at øvrige generelle afstandskrav samt de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* overholdes. Se endvidere vedlagte *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget, Enighedsvej 3, 8765 Klovborg* med tilhørende bilag.

Offentliggørelse

Ansøgningen blev offentliggjort ved annoncering i *Focus* (tillæg til *Brande Bladet* og *Ikast Avis*) den 11. marts 2009. Offentliggørelsen gav ikke anledning til bemærkninger til ansøgningen.

⁷ Natura 2000-områder: Internationale naturbeskyttelsesområder udpeget på baggrund af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver.

Udkastet til afgørelse om miljøgodkendelse blev sendt i høring den 30. oktober 2009 hos alle, der er parter i sagen - herunder naboer og bortforpagtere af udbringningsarealer - samt hos dem der i øvrigt har ønsket det på baggrund af den indledende offentliggørelse af ansøgningen - med 6 ugers frist til at indsende eventuelle kommentarer. Der er indkommet en relevant bemærkning i høringsfasen, som er inddraget i sagsbehandlingen forud for kommunens afgørelse. Bemærkningen kommer fra ansøgers konsulent, som har justeret foderkorrektion i henhold til kommunens BAT-krav.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet den 21. december 2009, og offentliggøres i *Focus* den 13. januar 2010.

Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber 4 uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest ved kontortids ophør den 10. februar 2010.

Følgende kan klage:

Ansøger, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Eventuel klage skal være skriftlig og sendes til Ikast-Brande Kommune, Miljøafdelingen, Centerparken 1, 7330 Brande. Klagen vil her fra blive sendt videre til Miljøklagenævnet, der er klagemyndighed. Ansøger vil få besked, hvis andre klager over afgørelsen.

Ifølge § 90 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Med venlig hilsen

Jesper Hahn-Pedersen
Miljø- og Anlægschef

/
Hanne Binderup Jacobsen
Miljømedarbejder

Bilag:

Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Enighedsvej 3, 8765 Klovborg, inkl. bilag

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag sendt til nedenstående, med 6 ugers frist til at kommentere udkastet:

Ansøger: I/S Lille Nygaard, Enighedsvej 3, 8765 Klovborg

Konsulent: Børge Nielsen, LRØ, e-mail: bon@lro.dk og Mie Kruise Meineche, e-mail: mim@lro.dk

Bortforpagtere af udbringningsarealer, samt ejere af aftalearealer, der indgår i miljøgodkendelsen:

VKR Holding A/S, Nordre Ringvej 5C, 7323 Give

Søren Kristian Madsen, Enighedsvej 2, 8765 Klovbrog

Rune Graversen, Sønderdalvej 13, 8765 Klovborg

Frede Nissen, Lyngholmvej 12, 8766 Nørre Snede (ejer af aftalearealer, som godkendes i særskilt arealgodkendelse)

Ernst Kristensen, Enighedsvej 5, 8765 Klovborg (ejer af aftalearealer, som godkendes i særskilt arealgodkendelse)

Ejere af nabobeboelser:

Ole Esbjørn Hansen og Iwona Esbjørn Hansen, Horsensvej 90, 8765 Klovborg

Karsten Ørneborg Thomsen, Horsensvej 92, 8765 Klovborg

Søren Kristian Madsen, Enighedsvej 2, 8765 Klovborg

Flemming Linnebjerg Nielsen og Bitten Svejstrup Nielsen, Enighedsvej 4, 8765 Klovborg

Ernst Kristensen, Enighedsvej 5, 8765 Klovborg

Kopi af afgørelsen inkl. bilag sendt til:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V – e-mail: ae@aeraadet.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø – e-mail: dn@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund,

- Den centrale miljøafdeling, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle – e-mail: jkt@sportsfiskerforbundet.dk

- Vandområdedistrikt 5, Miljøkoordinator Leif H. Poulsen, Rosenhøj 16, 8670 Låsby - e-mail: leif.poulsen@net.telenor.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – e-mail: natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling – e-mail: ikast-brande@dof.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – e-mail: husdyr@ecocouncil.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark v./ Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup – e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 København K – e-mail: fbr@fbr.dk

Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing – e-mail: post@rin.mim.dk

Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg – e-mail: midt@sst.dk

Vejle Kommune, Natur- og Miljøforvaltningen, Landbrugteamet, NaturogMiljo@vejle.dk

Børge Nielsen, LRØ, bon@lro.dk og Mie Kruise Meineche, e-mail: mim@lro.dk

Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Enighedsvej 3, 8765 Klovborg

Indholdsfortegnelse:

1. Indledning	17
1.1. Ikke-teknisk resumé	17
1.2. Ansøger og ejerforhold	17
1.3. Lovgivningsmæssig baggrund	18
2. Vurdering af miljøpåvirkning fra anlægget	18
2.1. Anlæggets beliggenhed	18
2.2. Anlæggets indretning	20
2.3. Besætnings sammensætning og staldtype	21
2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg	22
2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager	23
2.5.1. Ammoniak og natur	24
2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget	26
2.7. Ressourceforbrug og øvrige miljøpåvirkninger fra produktionsanlægget.....	28
2.7.1. Vandforbrug	28
2.7.2. Energiforbrug	29
2.7.3. Foderstoffer	30
2.7.4. Olietanke og kemikalier m.v.....	30
2.7.5. Affald	31
2.7.6. Afledning af vand.....	29
2.7.6.1. Sanitært spildevand	29
2.7.6.2. Spildevand fra produktionen.....	29
2.7.6.3. Tagvand	29
2.7.7. Skadedyr	31
2.7.8. Støv	31
2.7.9. Støj	32
2.7.10. Lys.....	32
2.7.11. Transporter til og fra anlægget	33
3. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT - i forhold til anlægget	35
3.1. Management, egenkontrol og risici	35
3.1.1. Management	35
3.1.2. Egenkontrol	36
3.1.3. Risici	37
3.2. BAT i forhold til foder	37
3.3. BAT i forhold til staldindretning	37
3.4. BAT i forhold til vand- og energiforbrug.....	40
3.5. BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning.....	40
4. Vurdering af miljøpåvirkning fra udbringningsarealer	42
4.1. Udbringningsarealernes beliggenhed	42
4.1.1. Ændringer med hensyn til udbringningsarealer	43
4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode.....	43
4.3. Forbrug af handelsgødning, kemikalier m.m.....	44
4.4. Lugt-, støv- og støjgener fra udbringningsarealer	44
4.5. Grundvand	45
4.6. Overfladevand.....	46
4.6.1. Kvælstofudvaskning	47
4.6.2. Fosforoverskud.....	47
4.6.3. Gældende målsætninger.....	48
4.7. Natur	49
4.7.1. Beskyttede naturtyper	49
4.7.2. Natura 2000-områder	50
4.7.3. Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter).....	51
5. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til udbringningsarealer	51
6. Landskabelige og kulturhistoriske forhold	52
6.1. Landskab.....	52
6.2. Kulturhistorie	53
7. Alternative muligheder, 0-alternativet og ophør af driften	54
8. Bilagsfortegnelse	55

1. Indledning

1.1. Ikke-teknisk resumé

Bent og Michael Vestergaard Nielsen ansøger om at udvide svineproduktionen på virksomheden I/S Lille Nygaard fra 9000 slagtesvin (30-100 kg) svarende til 248,3 dyreenheder (DE) til 11.600 slagtesvin (31-108 kg) samt 11 heste (under 300 kg) og 7 heste (300-500 kg) svarende til henholdsvis 363,3 DE i slagtesvin og 4,7 DE i heste. Dette svarer til en udvidelse på 119,8 DE. Udvidelsen sker på Enighedsvej 3, 8765 Klovsborg, matr. nr. 5a, m.fl., Gribstrup by, Klovsborg, i eksisterende staldanlæg.

Ikast-Brande Kommune skal i henhold til bl.a. *Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug* vurdere, om den ansøgte udvidelse kan gennemføres uden væsentlige påvirkninger af miljøet. Det er vurderet, at udvidelsen kan gennemføres, og derfor udarbejdes denne miljøgodkendelse, som beskriver kommunens grundlag, vurderinger og de vilkår, som kommunen har stillet til udvidelsen og den fremtidige drift.

Bygninger med besætning, anlæg til opbevaring af foder og husdyrgødning er vurderet i forhold til bl.a.:

- ammoniakfordampning, lugt, lys, støj og støv fra stalde og opbevaringsanlæg
- opbevaring og bortskaffelse af bl.a. affald og kemikalier
- forbrug af vand, energi og hjælpestoffer
- anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)
- landskab.

Eksisterende og fremtidige arealer til udspredning af husdyrgødning vurderes i forhold til bl.a.:

- grundvand
- vandløb
- naturområder.

Aftalearealerne tilhørende Enighedsvej 5, 8765 Klovsborg og Lyngholmvej 12, 8766 Nørre Snede godkendes i en særskilt arealgodkendelse efter § 16 i *Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug*.

Miljøgodkendelsen af svinebruget, Lille Nygaard, Enighedsvej 3, 8765 Klovsborg regulerer driften i 8 år, hvorefter den skal revurderes på baggrund af de erfaringer, der har været med driften, og den udvikling der har været i metoder til reduktion af miljøpåvirkningen.

1.2. Ansøger og ejerforhold

Anlægget

Virksomhed:	I/S Lille Nygaard
Adresse:	Enighedsvej 3, Gribstrup, 8765 Klovsborg
Hovedmatrikel:	matr. nr. 5a, m.fl., Gribstrup by, Klovsborg
CVR-nummer:	27480012
CHR-nummer:	24361
P-nummer:	1010260473

Ansøgere/ejere:

Adresse: Bent Vestergaard Nielsen, Enighedsvej 1, 8765 Klovborg
Adresse: Michael Vestergaard Nielsen, Enighedsvej 3, 8765 Klovborg
Tlf: 75761012
Mobil: 20408012
E-mail:

Konsulent:

Navn: Børge Nielsen/ Mie Kruise Meineche, LRØ
Adresse: Erhvervsbyvej 13, 8700 Horsens
Tlf.nr.: 70154000
Mobil: 20328265
E-mail: bon@lro.dk, mim@lro.dk

1.3. Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til mere end 210 DE, skal anlægget med tilhørende udbringningsarealer til den producerede husdyrgødning vurderes i henhold til § 12 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*. Denne miljøgodkendelse er således udarbejdet efter *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, der har indarbejdet EU's VVM-direktiv⁸ og IPPC-direktiv⁹.

I miljøgodkendelsen er der redegjort for konsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IPPC-direktivet.

2. Vurdering af miljøpåvirkning fra anlægget

2.1. Anlæggets beliggenhed

Ejendommen Enighedsvej 3, 8765 Klovborg er beliggende i landzonen og ligger ca. 0,9 km nordvest for byzonen til Klovborg og ca. 4,5 km sydøst for byzonen til Nørre Snede. Anlægget ligger ca. 1,3 km (syd)øst for landsbyen Krondal, som er en samlet bebyggelse. Afstanden mellem det nærmeste staldanlæg og nabobeboelse på ejendom med landbrugspligt er ca. 80 meter (Enighedsvej 2, 8765 Klovborg). Nærmeste nabobeboelse på ejendom uden landbrugspligt er Horsensvej 90, 8765 Klovborg, som ligger ca. 340 meter fra nærmeste staldhjørne, se kortbilag B.

Faktaboks

Jf. § 20 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 meter fra:

⁸ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

⁹ Rådets direktiv 2008/1/EF om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC: Integrated Pollution Prevention and Control).

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse¹⁰ i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Derudover gælder en række generelle afstandskrav - se tabel 1:

Tabel 1. Generelle afstandskrav - jf. §§ 6 og 8 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* - samt aktuelle afstande fra husdyrproduktionsanlægget på Enighedsvej 1

	Generelle afstandskrav, meter	Aktuel afstand
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	31 m
Almene vandforsyningsanlæg	50	ca. 1,5 km
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	ca. 480 m
Offentlig vej og privat fællesvej	15	ca. 1 m
Levnedsmiddelvirksomhed	25	> 25 m
Beboelse på samme ejendom	15	14 m
Naboskel	30	13 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	900 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	> 300 m
Nabobeboelse	50	80 m

Ikast-Brande Kommune konstaterer:

- at det samlede produktionsanlæg vil ligge mere end 300 m fra :
 - en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
 - et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
 - et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- at staldbygning nr. 4 og foderladen (bygning nr. 5) (se kortbilag A) ligger mindre en 15 meter fra offentlig vej

¹⁰ Ved en samlet bebyggelse forstås, at der inden for en afstand af 200 m fra beboelsesbygningen ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter Landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, medregnes ikke.

- at staldbygning nr. 4 ligger mindre end 15 meter fra beboelsen på samme ejendom
- at staldbygning nr. 4 og foderladen (bygning nr. 5) ligger mindre end 30 meter fra naboskel
- at de øvrige generelle afstandskrav overholdes

Ikast-Brande Kommune vurderer:

- at der kan dispenseres fra afstandskravene angående offentlig vej, beboelse på samme ejendom og naboskel, idet udvidelsen af dyreholdet sker i eksisterende bygninger. Ligeledes vurderer kommunen at nabohøring er unødvendig, idet afstandskrav til naboskel var overholdt, da bygning nr. 4 og 5 blev bygget, og benyttelsen af disse bygninger ikke ændres væsentlig i forbindelse med denne miljøgodkendelse
- at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår i denne miljøgodkendelse overholdes
- at overholdelsen af de øvrige generelle afstandskrav – i kombination med overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – vil sikre de pågældende vandløb og boligområder m.v. tilstrækkeligt mod væsentlige gener eller forurening fra husdyrbrugets anlæg. Jf. afsnit 2.6 og 2.7.

2.2. Anlæggets indretning

Ansøgers oplysninger

Udvidelsen af dyreholdet på Enighedsvej 3, 8765 Klovsborg sker i de eksisterende anlæg. En oversigt af anlæg m.m. fremgår af tabel 2 og 3.

Tabel 2. Oversigt over bygninger, Enighedsvej 3, 8765 Klovsborg

Bygning nr. jf. kortbilag A	Anvendelse	Størrelse i m²	Gulvprofil	Antal stipladser
1	Stuehus	202	-	-
2	Maskinhus/ opbevaringslade	308	-	-
3	Gammel kvægstald	343	-	Ingen dyr
4	Slagtesvinestald	180	Drænet gulv+spalter	ca. 150
5	Foderlade	176	-	-
6	Slagtesvinestald	408	Drænet gulv+spalter	ca. 420
7	Slagtesvinestald	150	Drænet gulv+spalter	ca. 150
8	Slagtesvinestald	357	Drænet gulv+spalter	440
9	Slagtesvinestald	357	Drænet gulv+spalter	440
10	Slagtesvinestald	357	Drænet gulv+spalter	440
11	Slagtesvinestald	357	Drænet gulv+spalter	440
12	Slagtesvinestald	357	Drænet gulv+spalter	440
13	Maskinhus	364	-	-

Tabel 3. Oversigt over opbevaringsanlæg og befæstede pladser, Enighedsvej 3, 8765 Klovborg

Anlæg nr. jf. kortbilag A	Anvendelse	Bygge år	m ² / m ³	Afløb til	Seneste 10 års beholderkontrol ¹¹	Overdækning
14	Gyllebeholder	1979	680 m ³	-	07-08-2008	Ingen
15	Gyllebeholder	1987	1180 m ³	-	07-08-2008	Ingen
16	Gyllebeholder	2004	4000 m ³	-	-	Ingen
	Gyllekanaler, bygn. 4, 6 og 7		200 m ³	Gyllebeholder anlæg nr. 14 og 15	-	-
	Gyllekanaler, bygn. 8-12	2004	720 m ³	Gyllebeholder anlæg nr. 16	-	-
N	Vaskeplads		120 m ²	Gyllebeholder anlæg nr. 14 og 15	-	-

Staldbygningerne nr. 8-12 er fra 2004 og indrettet med naturlig ventilation. Luftindtaget sker i tagudhænget, mens det naturlige afkast i hævet kip sker ved, at varmeproduktionen i stalden skaber en termisk opdrift (skorstenseffekt) og dermed naturlig luftafkast i kip. Staldene 4-6 er undertryksventileret og med vægventiler. Staldene nr. 8-12 er indrettet med overbrusning for at regulere dyrenes kropstemperatur og for at markere gødeområdet, således at svineri og ammoniakfordampning minimeres.

Der foregår produktion i staldbygningerne 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, og 12, hvoraf staldbygningerne 8-12 er opført i 2004. Staldanlæggene fra 2004 (bygningerne nr. 8-12) er naturligt ventileret, mens det oprindelige staldanlæg (bygning 4, 6, og 7) er undertryksventileret.

Der er indlagt gyllekøling i staldbygningerne nr. 8-12, og overskudsvarmen fra gyllen bliver genindvundet som varme i stuehusene på Enighedsvej 3 og Enighedsvej 1. Derudover bliver brugsvandet i stuehusene også opvarmet ved varmegenindvindingen fra gyllekølingen i staldene nr. 8-12.

Alle afløb i stalden leder til fortank (markeret med S i kortbilag A) og herefter til gyllebeholderen. Gyllen udsluses via tørbrønden til gyllebeholder ca. hver 14. dag til 1 gang i måneden. Vaskevandet fra vask af stalde bliver ledt til gyllebeholder.

2.3. Besætningssammensætning og stalddtype

Ansøgers oplysninger

Besætningssammensætningen, fordelt på stalddtype samt husdyrbrugets årlige produktion ved den nuværende og den ansøgte drift, fremgår af tabel 4.

¹¹ J.f. Bekendtgørelse nr. 723 af 12. september 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand, skal åbne og lukkede beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand på mere end 100 m³ kontrolleres mindst hver 10 år af en autoriseret kontrollør.

Tabel 4. Besætnings sammensætning, stalddtype og årlig produktion i nudrift og ansøgt drift, Enighedsvej 3, 8765 Klovborg

Husdyrtype, gulvtype	Stald nr jf. kortbilag A	Vægtklasse	Nudrift		Ansøgt	
			Antal	DE	Antal	DE
Slagtesvin, drænet gulv+spalter	4, 6 og 7	30-100 kg	2382	65,7	-	-
		31-108 kg	-	-	2860	89,6
Slagtesvin, drænet gulv+spalter	8-12	30-100 kg	6618	182,5	-	-
		31-108 kg	-	-	8740	273,8
Islandske heste	Udgående hele året	< 300 kg	-	-	11	2,2
		300-500 kg	-	-	7	2,4
I alt				248,2		368,0

Kommunens vurdering

Miljøvurderingen er foretaget ud fra en besætning på 368,0 DE. For slagtesvineproduktion kan der være en vis variation i antallet af DE. Miljøvurderingen er foretaget ud fra en besætning med en **årlig produktion af slagtesvin på maksimalt 363,3 DE samt 4,7 DE i heste**. Der tillades afvigelser af antal DE i slagtesvin på +/- 4 % DE på årsplan, så længe det maksimale antal på 363,3 DE ikke overstiges gennemsnitlig over en treårsperiode.

Det forudsættes at den årlige husdyrproduktion:

- ikke overstiger 368,0 DE over en treårsperiode
- sker jævnt fordelt over året
- maksimalt varierer sammenlagt +/- 4 % DE på årsplan

2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg

Ansøgers oplysninger

Den projekterede husdyrproduktion med de pågældende stalddtyper giver ifølge beregningen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk anledning til en samlet årlig produktion af svinegylle med et indhold af kvælstof (N) og fosfor (P) på i alt ca.: 32.228 kg N og 6.558 kg P.

Ejendommen afsætter årligt svinegylle med et indhold af kvælstof (N) og fosfor (P) på i alt ca.: 9.757 kg N og 1.985 kg P, svarende til 110,0 DE. Således har den tilbageværende svinegylleproduktion, til egne og forpagtede arealer, et indhold af kvælstof (N) og fosfor (P) på i alt ca. : 2.2471 kg N og 4.573 kg P, svarende til 253,3 DE i slagtesvin. Derudover afsættets der 465 kg N og 86 kg P ved græsning af heste, svarende til 4,7 DE.

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg og de enkelte anlægs kapacitet fremgår af tabel 3, og husdyrproduktionens tilførsel til anlæggene er opgjort i tabel 5.

Gyllen udsluses via tørbrønden til gyllebeholder ca. hver 14. dag til 1 gang i måneden. Vaskevandet fra vask af stalde bliver ledt til gyllebeholder.

Table 5. Tilførsel til opbevaringsanlæg, Enighedsvej 3, 8765 Klovborg

Tilførsel	m ³ / år	Opbevaringskapacitet, mdr.
Gylle	6428	12,4
Regnvand fra Vaskeplads	84*	
Ialt	6512	

* Estimat foretaget af Ikast-Brande Kommune.

Gødningsproduktionen fra den ansøgte besætning er beregnet til 6428 m³ årligt. Hertil kommer regnvand fra vaskepladsen. I alt tilledes der således gyllebeholderne, ca. 6512 m³ årligt. Gyllebeholdernes samlede kapacitet er 5800 m³, der udover har gyllekanalerne en samlet volumen på 920 m³. Ejendommens samlede opbevaringskapacitet af gylle m.v. er på den baggrund beregnet til henholdsvis ca. 10,7 måneder og 12,4 måneder, sidstnævnte når gyllekanalerne er medregnet.

Kommunens vurdering

Ifølge *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes ejendommens opbevaringskapacitet på 12,4 måneder at være tilstrækkelig.

Kommunen vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at opbevaring af husdyrbrugets husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler
- at overholdelsen af de generelle miljøregler vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø fra opbevaringsanlæggene.

2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager

Ansøgers oplysninger

Husdyrbruget opfylder det generelle reduktionskrav på 15 % med hensyn til ammoniakfordampning i forhold til det pågældende referencestaldsystem - jf. bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.*

Det generelle ammoniak-reduktionskrav opfyldes ved:

- at der er etableret gyllekøling i staldbygningerne nr. 8-12. I IT-ansøgningssystemet er gyllekølingsanlægget sat til at nedbringe ammoniakemissionen med henholdsvis 2,5 % og 3,4 %. Ikast-Brande Kommune stiller vilkår om, at gyllekølingsanlægget i staldene 8-12 i gennemsnit over året skal køle med 15 watt og 12 watt, for at opnå en reduktion i ammoniakfordampningen på hhv. 2,5 % og 3,4 %, jf. vilkår 2.2.
- at reducere indholdet af råprotein i foderet fra 157,6 til 155,1 gram råprotein pr. FE, se vilkår 2.1.

Af tabel 6 fremgår størrelsen af ammoniakfordampningen fra stald og gødningsopbevaringslager, som den er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk. Ammoniakfordampningen fra det samlede staldanlæg bidrager med ca. 90 % af ammoniakfordampningen fra det samlede produktionsanlæg efter projektets gennemførelse. Mer-emissionen fra det samlede anlæg som følge af udvidelsen er 1.505 kg N/år.

Tabel 6. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager omregnet til kg kvælstof (N) pr år, ansøgt drift, Enighedsvej 3, 8765 Klovborg

Anlæg	Kg kvælstof (N) pr år
Stalde, efter projektets gennemførelse	5.228 kg N/år
Gyllebeholdere, efter projektets gennemførelse	650 kg N/år
Samlet ammoniakfordampning fra stald og lager efter projektets gennemførelse:	5.878 kg N/år
Meremission fra anlæg	1.525 kg N/år

2.5.1. Ammoniak og natur

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakfordampningen fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition (kvælstofnedfald), som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

Jævnfør *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*, må der ikke foretages ændringer eller udvidelser af husdyrbrug, der ligger mindre end 300 meter fra de naturtyper, som er omfattet af § 7 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, hvis det pågældende projekt giver anledning til øget ammoniakfordampning fra produktionsanlægget. Derudover foreskriver de generelle beskyttelsesniveauer, hvor meget ammoniakudledningen maksimalt må øges fra et produktionsanlæg, der ligger mellem 300 og 1.000 meter fra de nævnte naturtyper.

Inden for 1.000 meters afstand fra husdyrbrugets anlæg findes der ikke beskyttede naturtyper, som er omfattet af § 7 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*. Det nærmeste naturområde omfattet af § 7 i *Husdyrloven* er et overdrev, som ligger ca. 2,8 km øst for anlægget. Der er i det elektroniske ansøgningsskema foretaget en beregning af mer-depositionen i det pågældende § 7 område på 0,0 kg N/ha/år.

Indenfor 1000 meter fra anlægget findes der flere mindre vandhuller og søer samt to moser, som er registreret som beskyttet efter § 3 i *Naturbeskyttelsesloven*¹², se kortbilag F. Ingen af disse naturarealer er udpeget som særlige værdifulde naturområder i *Kommuneplan for 2009-2021* for Ikast-Brande Kommune.

¹² *Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, lovbekendtgørelse nr. 749 af 21. juni 2007*

Sø, DB_Ident 503439, er beliggende godt 230 meter øst for anlægget. Søen er ved besigtigelse i september 2008 fundet meget eutrofieret. Søen er ikke levested for bilag IV-arter. Ca. 480 meter nord for gyllebeholderen fra 2004 ligger en sø (DB_Ident 200153895) omfattet af § 3. Søen ligger i en slugt. Den er kraftigt næringsbelastet fra de omkringliggende marker. Søen vurderes ikke at være et egnet levested for bilag IV-arter (se desuden afsnit 4.7.3 vedr. bilag IV-arter).

På mark nr. 017-0 er der registret en sø med DB_Ident 200154332. Denne sø ligger forholdsvis ubeskyttet, og der er derfor stillet vilkår om, at der skal etableres 5 meter brede dyrkningsfrie bræmmer om søen. Ikast-Brande Kommune vurderer i øvrigt, at søerne indenfor 1000 meter fra anlægget ikke bliver påvirket af den øgede ammoniakemmission fra anlægget, da hovedparten bliver afsat på marker og øvrig vegetation i området.

Henholdsvis 471 og 540 meter syd for anlægget ligger to mindre § 3-moser (DB_Ident: 200152872 og 200152870). Der er foretaget ammoniakdepositionsregning i det elektroniske ansøgningsskema til moserne, og mer-depositionen ligger på 0,09 kg N/ha/år i følge beregningen. Mosearealerne, der ligger syd for anlægget, vurderes at have en tålegrænse på 15 - 25 kg N/ha/år, og baggrundsbelastningen for Ikast-Brande Kommune er i følge den nyeste ammoniakmanual 19,0 kg N/ha/år¹³. Da 0,09 kg N/ha/år svarer til 0,5 % af baggrundsbelastningen, vurderer Ikast-Brande Kommune, at i forhold til baggrundsbelastningen vil en så lav ekstra påvirkning ikke forårsage en tilstandsændring af moseområdet.

Nærmeste Natura 2000-område er Habitatområde H49 Sepstrup Sande og Fuglebeskyttelsesområde F34, som ligger ca. 3,7 km nord for anlægget på Enighedsvej 3, 8765 Klovborg. Habitatområdet H65, Store Vandskel, Rørbæk Sø og Trinnet Krat ligger ca. 4 km sydvest for anlægget.

Kommunens samlede vurdering af ammoniakfordampning fra anlæg

Det generelle ammoniakreduktionskrav, som fremgår af *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*, er ifølge ansøgningen med de tilhørende beregninger overholdt.

Faktaboks

Overholdelsen af det generelle ammoniakreduktionskrav og det generelle beskyttelsesniveau beskytter - ifølge intentionerne bag *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* - som udgangspunkt de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugs produktionsanlæg.

Ikast-Brande Kommune vurderer i det konkrete tilfælde, at de naturarealer, som ligger i nærområdet omkring produktionsanlægget, ikke er så kvælstoffølsomme, at der helt undtagelsesvist skal stilles yderligere vilkår for at beskytte de pågældende naturområder tilstrækkeligt imod kvælstofpåvirkning fra produktionsanlægget. Endvidere er den beregnede mer-deposition til moseområderne syd ejendommen, så lav i forhold til baggrundsbelastningen, at det øgede ammoniaknedfald, som følge af udvidelsen, ikke vil forårsage en tilstandsændring af moseområdet.

Den reelle ammoniakfordampning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakfordampningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødningen afsættes på i staldene.

¹³ Kilde: Ammoniakmanual, 2007, DMU.

Kommunen vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler, sam de stillede vilkår i denne miljøgodkendelse – drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåret kvælstof fra produktionsanlægget minimeres
- at ammoniakfordampningen fra produktionsanlægget i sig selv ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkringliggende naturområder.

2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget

De primære kilder til lugt fra svinebruget er fra ventilation af staldene samt gyllebeholderne. Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra staldene. Der kan desuden forekomme lugtgener, når gyllen i gyllebeholderne omrøres i forbindelse med udbringningen.

Ansøgers oplysninger

Staldene 4, 6 og 7 er ventileret ved undertryksanlæg med vægventiler og afkast i kip. De nyere stalde fra 2004 (bygning 8-12) er med naturlig ventilation. Tabel 7 viser de beregnede geneafstande med hensyn til lugt fra staldene efter projektets gennemførelse, som er fremkommet ved brug af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 7. Lugtgeneafstande fra staldene efter projektets gennemførelse, Enighedsvej 3, 8765 Klovborg

Områdetype	Lugtgeneafstand, ansøgt drift, m	Faktisk afstand fra staldanlægget, m
Byzone	843,8	900
Samlet bebyggelse	651,8	1300
Enkeltbolig ¹⁴ , Horsensvej 90	261,7*	340

* Korrigeret geneafstand

Kommunens vurdering

Faktaboks

I *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* er der fastsat en række lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E¹⁵ pr. m³ luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E/m³ ikke overskrides i mere end 1 % af tiden – svarende til ca. 7 timer i alt om måneden.

¹⁴ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter Landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger der ejes af driftsherren indgår ikke.

¹⁵ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

Lugtgenestandarderne forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 m fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 DE. Tilsvarende forøges lugtgenestandarden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 m fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgenestandarderne formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Ifølge beregningen er de lugtgenekriterier, som fremgår af *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* - i forhold til de tre områdetyper - overholdt i det konkrete tilfælde.

Lugtgenestandarderne har ikke skulle forøges af hensyn til vurdering af den kumulative effekt fra andre husdyrbrug, idet der hverken indenfor 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt eller indenfor 300 meter fra byzone m.v. og beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 DE. Lugtgenestandarder er dog korrigeret i forhold til vindretning, idet at staldanlægget ligger nord for den pågældende enkeltbolig på Horsensvej 90, 8765 Klovborg. Lugtgenekriteriet er ifølge beregningsmodellen opfyldt, idet der er korrigeret for staldanlæggets beliggenhed nord for enkeltboligen.

Ud over de mulige lugtgener fra staldanlægget kan der forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring af gyllebeholdere og øvrig gyllehåndtering. Gylleomrøring og øvrig gyllehåndtering sker primært i forbindelse med udbringningen, der hovedsageligt sker om foråret.

Den reelle lugtpåvirkning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold. Om sommeren, hvor temperaturen er højest, og lugtafgivelsen dermed som regel vil være størst, vil der ofte være vind fra sydøstlig retning. Dette vil være til gunst for nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone.

Lugtpåvirkningen vil generelt kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødning og foderrester afsættes på. Derudover kan eventuelle lugtgener mindskes ved at forsøge at minimere det tidsrum, som gylleomrøring og gylleudbringning foretages i. Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler – drives således, at lugtpåvirkningen på omgivelserne fra produktionsanlægget minimeres, og så de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier overholdes, og lugtgenegrænserne dermed ikke overskrides i mere end 1 % af tiden.

2.7. Ressourceforbrug og øvrige miljøpåvirkninger fra produktionsanlægget

2.7.1. Vandforbrug

Ansøgers oplysninger

Ejendommens drikkevandsboring er placeret nordvest for ejendommen i en dybde af 60 meter, placeringen fremgår af kortbilag A, hvor boringen er markeret med Y. Boringen er etableret i 1993 og anvendes til både stald, husholdning og markvanding.

Husholdningsboringen med anlægsnummer 625-BOR-559 er ikke længere i brug. Fordelingen af vandforbruget for produktionen er både i nudrift og ansøgt drift beregnet ud fra normalt. Husdyrbrugets vandindvindingsanlæg samt forbrug fremgår af tabel 8 og 9. Forbruget af vand til husholdningen kendes ikke, men sættes lig normen på 170 m³ pr. år.

Tabel 8. Husdyrbrugets vandindvindingsanlæg og forbrug, Enighedsvej 3, 8765 Klovborg

Boring/vandværk	Anlægsnr.	DGU nr.	Indvindings-tilladelse, (m ³)	Tilladelse gældende indtil
Husholdning	625-BOR-559	105.667	-	-
Markvanding	625-40-0045-0	105.1555	64.000	01-11-2009
Markvanding (er registreret under Skadevej 19)	625-40-0094-0	106.0749	32.000	01-10-2015

Markvandingsboring med anlægsnummer 625-40-0094-0 er registreret under Skadevej 19, den vil blive lagt ind under Enighedsvej 3, når der skal søges om fornyelse af markvandingsboring med anlægsnummer 625-40-0045-0.

Tabel 9 Husdyrbrugets forbrug af vand i staldanlæg i nudrift og ansøgt drift

Ressource	Forbrug, nudrift (m ³)	Forbrug, ansøgt drift (m ³)	Ændring (%)
Vandforbrug til drikkevand	4.140	5.336	29
Korrektion, 20 % ekstra drikkevand*	828	1.068	29
Drikkevandsspild	720	928	29
Vaskevand i stalde	270	348	29
Vand til overbrusning	288	288	0
I alt	6.246	7.968	28

* Korrektion for at svinene er 3 kg tungere end normalt ved 105 kg.

Der tilstræbes sektioneret holddrift, og når en stald er tømt, aktiveres overbrusningsanlægget for at sætte stalden i blød, inden rengøringen af en hel stald af gangen. Hver enkelt stald vaskes og desinficeres hver gang, inden der indsættes et nyt hold dyr.

Kommunens bemærkninger

Det fremgår af tabel 8, at vandforbruget på ejendommen forventes at stige med ca. 28 % i ansøgt drift. Det øgede vandforbrug i staldanlægget afspejler udvidelsen af slagtesvineproduktionen. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til vandforbruget, hvorfor Ikast-Brande Kommune antager, at der ikke vil forekomme et overforbrug af vand på ejendommen. Kommunen stiller vilkår om, at vandforbruget skal måles fremover, jævnfør vilkår 3.1.

2.7.2. Afledning af vand

2.7.2.1. Sanitært spildevand

Ansøgers oplysninger

Det sanitære spildevand bliver ledt til septiktank (markeret med T i kortbilag A) og derfra videre til udledning i Krondal Bæk via dræn. Øvrigt spildevand fra husholdningen afledes samme vej. Bundfældningstankene bliver tømt af den kommunale tømningssordning en gang pr. år.

Kommunen konstaterer

Ikast-Brande Kommune konstaterer, at der ikke sker ændringer i forholdene omkring udledning af spildevand.

2.7.2.2. Spildevand fra produktionen

Ansøgers oplysninger

Spildevand fra rengøring og drikkevandsspild udgør ca. 1276 m³. Alle afløb i stalden leder til fortank (markeret med S i kortbilag A) og herefter til gyllebeholderen. Vaskevandet fra vask af stalde bliver ledt til gyllebeholder.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer, at kapaciteten i gyllebeholderne er tilstrækkelig til at rumme de angivne mængder spildevand ved den ansøgte drift.

2.7.2.3. Tagvand

Ansøgers oplysninger

Tagvand bliver enten ledt via markdræn til Krondal Bæk eller til nedsivning på jordoverflade.

2.7.3. Energiforbrug

Ansøgers oplysninger

Husdyrbrugets årlige energiforbrug er opdelt i forhold til el og dieselolie. Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift fremgår af tabel 9. Elforbruget i nudrift er angivet som normtal, mens forbruget i ansøgt drift er angivet som det reelt forbrugte for regnskabsåret 2006.

Tabel 10. Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift.

Ressource	Forbrug - nudrift	Forbrug - ansøgt	Ændring, %
Elforbrug, kWh	108.000	150.830	40
Dieselolie, l	11.000	12.000	9
Opvarmning	Genindvending fra staldene fra 2004		0

Der er etableret gyllekøling i staldene nr. 8-12 i 2004. De nedstøbte PEL-slanger er forbundet til en varmepumpe, der indvender overskudsvarme fra gyllen og bruger den til opvare stuehuset på Enighedsvej 3 og i det nyligt opførte stuehus på Enighedsvej 1. Begge stuehuse samt brugsvandet i stuehusene bliver udelukkende opvarmet ved genindvinding af varme fra gyllekølingen, hvorved der spares energi til opvarmning i husholdningen.

Der sker ikke energiforbrug til ventilation i de naturligt ventilerede stalde nr. 8-12. Vask af stalde foretages med koldt vand, hvilket er energibesparende. Desuden har de naturligt ventilerede stalde lysindfald gennem de forhøjede kippe, hvilket er tilstrækkeligt med lys i dagtimerne. Der forbruges derfor kun energi til den ekstra belysning, som er nødvendig i aftentimerne eller i vintermånederne.

Energiforbruget bliver fjernaflæst hver måned, og I/S LI. Nygaard får hver måned tilsendt en opgørelse over det aflæste forbrug, som bliver kontrolleret for om der er sket et eventuelt øget forbrug. Opgørelsen fra fjernaflæsningen fungerer som journal over energiforbruget.

Kommunens bemærkninger

Som det fremgår af tabel 10 stiger energiforbruget ved en øget produktion. Energiforbruget i ansøgt drift er angivet samlet for hele bedriften, som det fremgår af regnskabet 2006, hvorfor forbruget indeholder både elforbrug i stalden, gyllekølingsanlægget, korntørringsanlægget, m.m. Energiforbruget bør løbende følges, og forbruget bør af flere årsager til stadighed søges minimeret. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi, hvorfor Ikast-Brande Kommune antager, at der ikke vil blive forbrugt mere energi end nødvendigt på ejendommen.

2.7.4. Foderstoffer

Ansøgers oplysninger

Foderstoffer opbevares i udendørs silo (markeret med A) samt i foderladen (bygning nr. 5), se placering på kortbilag A. Der er i ansøgt drift foretaget foderkorrektioner på indholdet af råprotein reduceret fra norm til 155,1 gram råprotein pr. FE, jf. vilkår 2.1.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer, at foderopbevaringen vil ske uden væsentlige miljømæssige gener.

2.7.5. Olietanke og kemikalier m.v.

Ansøgers oplysninger

På ejendommen er der en overjordisk dieselolietank på 2.500 liter placeret udendørs på betonplads ved vaskepladsen, se placering på kortbilag A. Dieseltanken er en Roug-tank fra 1987.

Eventuel spildolie er opbevaret i tromler i maskinhuset, bygning nr. 13, på betongulv uden afløb, og spildolien bliver bortskaffet til Dansk OlieGenbrug A/S. Placeringen er markeret L i kortbilag A.

Kemikalier bliver opbevaret i fryser i maskinhuset og bortskaffes som farligt affald. Påfyldning og vask af sprøjteudstyr sker i marken. Veterinær medicin bliver opbevaret i fryser i maskinhuset. Placeringen er markeret I i kortbilag A. Brugte kanyler og tom emballage samt eventuelle medicinrester bliver afleveret på apotek eller med dyrlægen ved besøg.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer, at håndtering og opbevaring af kemikalier m.v. vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

2.7.6. Affald

Ansøgers oplysninger

Fast affald bliver opbevaret i indendørs container, der sættes ud ved afhentning. Bortskaffelse sker via renovationsfirmaet Marius Pedersen. De døde dyr bliver opbevaret overdækket under kadaverkappe, indtil de afhentes til DAKA. Dyrene er hævet over jorden på spalter, således at der kan ske beluftning, jf. reglerne for opbevaring af døde dyr. Tilmeldingen af døde dyr sker til DAKA indenfor 24 timer efter, at dyret er observeret død. Afhentningen sker 1-2 gange ugentligt eller efter behov. Placeringen er markeret V i kortbilag A.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer, at bortskaffelse af affald herunder døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, og at bortskaffelse af øvrigt affald sker miljømæssigt forsvarligt, når Ikast-Brande Kommunes *Regulativ for erhvervsaffald* efterleves.

2.7.7. Skadedyr

Ansøgers oplysninger

Fluebekæmpelse sker ved rengøring og desinfektion og rottebekæmpelse sker ved kommunal ordning. Skadedyrsbekæmpelse sker i henhold til retningslinierne fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at der efter projektets gennemførelse ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer og skadedyr på husdyrbruget, og at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Der henvises i øvrigt til vilkår 4.1.

Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt.

2.7.8. Støv

Ansøgers oplysninger

Støv forekommer hovedsagelig fra håndtering af korn og foder, udendørs korn- og fodersiloer, opbevaring og håndtering af halm- og strøelse, foderrum, og staldenes ventilationsanlæg.

Der kan forekomme støv ved indblæsning af foder og korn i ejendommens udendørs siloer, men da siloerne er lukkede, gastætte siloer, vil forekomsten af støv være begrænset. Indblæsningen af korn i de udendørs siloer vil i øvrigt overvejende forekomme i høstsæsonen og derfor være relativt tidsbegrænset.

Derudover sker indblæsningen af foder fra de udendørs fodersiloer til male/blandeanlægget via fodersnegl ind i foderladen, hvor male/blandeanlægget står. Opblanding og fodring vil derfor kun forårsage begrænset støvgener omkring foderladen og i staldbygningerne, da støvet overvejende vil være inde i bygningerne. Opbevaring af halm og strøelse, der anvendes som rodemateriale til svinene og til eventuel etablering af flydelag på gyllebeholderne, sker i maskinhus/opbevaringslade, bygning nr. 2. Støvgenerne vurderes til at være begrænsede.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer, at støvgenerne fra produktionsanlægget vil være begrænsede og at eventuel støvafgivelse fra produktionsanlægget ikke vil medføre væsentlige gener ved nabobeboelser og uden for bedriftens arealer i øvrigt.

2.7.9. Støj

Ansøgers oplysninger

Der forekommer støj fra ventilationsanlæg fra staldene. Det oprindelige staldanlæg er ventileret ved undertryksanlæg med vægventiler og afkast i kip. Stalden fra 2004 (bygning 8-12) er med naturlig ventilation. Der er derfor meget begrænset støjgene fra disse staldanlæg. Driftstid for ventilationen er 24 timer alle årets 365 dage.

Derudover forekommer der støj fra følgende:

- Foderanlægget i staldene.
- Ved fodring, hvilket foregår i dagtimerne
- Ved gylleudslusning
- Ved gylleoverpumpning fra lager til gyllevogn, hvilket er sæsonbetonet og forsøgt begrænset til dagtimerne.
- Ved levering og afhentning af dyr, og ved levering af driftsprodukter, herunder foder.
- Transporter til og fra marken med traktor.

Tiltag mod støjkloder

Der er ikke foretaget støj- eller vibrationsdæmpende foranstaltninger, men transporten til og fra ejendommen forsøges planlagt til at foregå i dagtimerne indenfor almindelig arbejdstid. Høsttransporter og almen markdrift i sæson kan dog foregå udenfor almindelig arbejdstid.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer, at støjafgivelsen fra husdyrbrugets produktionsanlæg generelt vil være lavt. Eventuel støj fra bedriftens interne transport samt støj fra de forskellige transport til og fra anlægget, må forventes at blive mere hyppigt forekommende i takt med, at antallet af transport øges i forbindelse med produktionsudvidelsen.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at støjen fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener ved de omkringliggende nabobeboelser. Såfremt der indkommer klager over støj fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter, vil kommunen indhente dokumentation for, hvorvidt de specifikke krav, som fremgår af vilkår 5.1., overholdes.

2.7.10. Lys

Ansøgers oplysninger

Der er indendørs belysning i alle staldanlæggene og udendørs belysning ved korngraven samt en enkelt udendørs lampe ved bagtrappen på stuehuset. Udendørs arbejdsmæssig belysning er markeret med stjerne i figur 1:

Figur 1. Placering af udendørs arbejdsmæssig belysning, markeret med ★

Anlægget er placeret således, at indendørs belysning fra staldbygningerne og udendørs belysning ved korngraven ikke er synligt fra Horsensvej mod syd og vest. Dette skyldes, at anlægget er placeret i en lavning i terrænet, hvorved hele bedriften (med undtagelse af siloerne) knapt er synlig fra Horsensvej. Eventuel indendørs og udendørs belysning generer derfor ikke trafikken.

Mod nordvest er anlægget synligt fra ejendommen på Enighedsvej 5, 8765 Klovsborg, der dog er beliggende omkring 430 meter fra anlægget på Enighedsvej 3. Ejendommen på Enighedsvej 5, 8765 Klovsborg, vurderes derfor ikke at være særlig generet af belysning fra Enighedsvej 3.

Mod nordøst og øst er der anlagt et ca. 73 meter langt læhegn langs Enighedsvej, der løber fra foderladen (bygning nr. 5) og op til indkørslen til Enighedsvej 2, 8765 Klovsborg. Læhegnet yder skærmende effekt overfor eventuel indendørs og udendørs belysning, der kunne være synlig i østlig retning.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at anvendelsen af lys i forbindelse med husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt.

2.7.11. Transporter til og fra anlægget

Ansøgers oplysninger

Adgang til ejendommen sker via Enighedsvej, fra Horsensvej, til både beboelse, staldbygninger og gyllebeholdere. Der forekommer transport med traktor, lastbil, og privatbil. Transporterne fordeler sig som vist i tabel 11.

Tabel 11. Samlet oversigt over det årlige antal transporter samt transporttyper, Enighedsvej 3, 8765 Klovborg

Transporttype	Antal transporter, nudrift pr. år	Antal transporter, ansøgt drift pr. år	Forskel i antal transporter pr. år
Udbringning af husdyrgødning	290	400	110
Foder	12	12	0
Levende dyr til ejendommen	18	18	0
Levende dyr fra ejendommen	52	52	0
Døde dyr	52	52	0
Øvrige	-	20	20
I alt:	424	554	130

Tung transport til og fra ejendommen kan ske fra tidlig morgen til sen aften. Der tilstræbes dog, at det sker i tidsrummet 5.00 til 20.00. Der bliver leveret smågrise til bedriften ca. 1 gang hver 3. uge og afhentet slagtesvin ca. 1 gang ugentligt. Døde dyr bliver hentet til destruktion ca. 1-2 gange om ugen eller efter behov. Foderet bliver blandet på ejendommen, og indholdet bliver leveret ca. 1 gang om måneden.

I udbringningssæsonen bliver der i nudriften kørt omkring 290 læs gylle væk fra ejendommen til udbringning på markerne. Antallet af transporter med gylle til udbringning vil stige ved øget produktion. Det vurderes, at den ansøgte udvidelse vil medføre en forøgelse af antal gylletransporter til omkring 400 læs gylle til udbringning på markerne. Transporten foregår i gyllevogne af ca. 15-20 tons. Transportveje til og fra udbringningsarealerne fremgår af kortbilag D.

Det samlede antal transporter til og fra produktionsanlægget øges med ca. 31 % i forbindelse med projektets gennemførelse. Den øgede mængde af transporter beror på, at antallet af dyr stiger, hvilket giver en større mængde gylle til udbringning. Den øgede produktion vil ikke have større indflydelse på antallet af transporter udover antallet af udkørsler med gylle til udbringning. Det forventes at ejendommen kan overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Kommunens vurdering

For at minimere eventuelle gener i forbindelse med gylletransporter stiller Ikast-Brande Kommune vilkår om at der ikke må ske kørsel med gylle gennem Klovborg i weekender og helligdage jf. vilkår 9.1.

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og det supplerende vilkår 9.1 for miljøgodkendelsen overholdes.

3. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT - i forhold til anlægget

Faktaboks

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet¹⁶), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IPPC-direktivet omfatter.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse. For husdyrbrug, der – som i den aktuelle sag – er omfattet af § 12 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, skal redegørelsen som minimum indeholde punkterne management (godt landmandskab), og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning. Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ.

I BAT-blade¹⁷ er dokumenteret teknik beskrevet, og der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store mer-udgifterne eventuelt vil være. Miljøstyrelsen har endvidere oprindeligt valgt ikke at fokusere på markteknik, fodring m.v. i BAT-blade, idet forbedrede metoder i dansk landbrug og generel lovgivning på området vurderes at medføre, at den bedste tilgængelige teknik generelt bliver anvendt.

3.1. Management, egenkontrol og risici

3.1.1. Management

Ansøgers BAT-redegørelse

Produktionen på ejendommen er slagtesvin fra 31 kg til 108 kg, hvor dyrene sendes til slagtning. Der tilstræbes en sektioneret holddrift af 14 dage.

Selskabet I/S Lille Nygaard består af Bent og Michael Vestergård Nielsen, der selv står for driften af svineholdet og jordbruget. Der er derfor ikke ansat medarbejdere, og der ikke er udarbejdet en egentlig uddannelsesplan for hverken Bent eller Michael. Ejerne tilstræber at deltage i fagligt relevante kurser og messer for at opdatere og udvide deres viden, samt at holde sig fagligt ajourførte i udviklingen indenfor svinehold og jordbrug. Michael har gennemført driftslederuddannelsen i 2002.

¹⁶ Rådets direktiv 2008/1/EF om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC: Integrated Pollution Prevention and Control).

¹⁷ BAT-blade er en samling af byggeblade med vejledende beskrivelser af tekniske løsninger, som kan begrænse forurening fra husdyrproduktion.

Dagligt tilsyn

Bedriften og produktionen har en størrelse, der gør det nemt og overskueligt at tilse dyr og produktionsanlægget hver dag. Der udføres småreparationer, når det er nødvendigt, og såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service.

Alle synlige vandrør, anboringsbøjler m.v. bliver løbende kontrolleret og eventuelt opspændt eller helt udskiftet, hvis de lækker vand. Ovenstående sker for at sikre en god og stabil drikkevandstilførsel, undgå eventuelle lækager og vandspild, samt opretholde produktionsniveauet.

Gylleudslusning

Der bliver sluset gylle ud på *Lille Nygaard* ca. hver 14. dag. Der er etableret vakuumsystem i nudrift og vil også være det i ansøgt drift til udslusning af gylle i alle stalde.

Opsyn med ressourceforbrug

Energiforbruget bliver fjernaflæst hver måned, og I/S Ll. Nygaard får hver måned tilsendt en opgørelse over det aflæste forbrug, som bliver kontrolleret for, om der er sket et eventuelt øget forbrug. Opgørelsen fra fjernaflæsningen fungerer som journal over energiforbruget. Der er egen vandboring på ejendommen, hvorfor der ikke sker aflæsning eller notering i separat journal af vandforbruget. Der forekommer p.t. ingen vandmålere.

Hvert år bliver der udarbejdet mark- og gødningsplaner for hele bedriften. Der bliver ført journal over eventuelle afvigelser, der måtte forekomme fra mark- og gødningsplanen. Der vil blive ført E-kontrol over produktionen med fokus på at optimere i forhold til foderforbruget og produktionsniveauet.

Ansøgers samlet BAT- redegørelse med hensyn til management

Ansøger vurderer, at I/S Ll. Nygaard anvender bedst tilgængelig teknik indenfor management (jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker vedr. intensiv fjerkræ- og svineproduktion) på følgende punkter:

- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på anlæggene,
- Der bliver årligt udarbejdet mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov
- Der bliver ført journal over eventuelle afvigelser fra mark- og gødningsplanen,
- Der er fokus på at optimere foderforbrug og produktionen ved hjælp af E-kontrol,

Manglende BAT indenfor management jf. BREF-referencedokumentet

Vandforbruget bliver ikke aflæst jævnlige, og der føres derfor heller ikke journal over forbruget, idet der ikke forekommer en vandmåler på ejendommens boring. Derudover er p.t. ikke udarbejdet en egentlig beredskabsplan for ejendommen.

3.1.2. Egenkontrol

Ansøgers BAT-redegørelse

- Der føres lovpligtig logbog for flydelag i gyllebeholder.
- Ejendommens gyllebeholdere bliver løbende 10-årskontrolleret.
- Der sker løbende vedligeholdelse af produktionsudstyr efter behov.

- Der føres løbende E-kontrol over produktionen og foderforbruget.
- Der bliver årligt udarbejdet gødnings- og sædskifteplaner/regnskaber.
- Dokumentation i form af f.eks. kvitteringer, indkøbte grise, slagteriafregninger.
- Gødningsregnskaber og sædskifteplaner opbevares i 5 år og kan forevises kommunen på forlangende.

3.1.3. Risici

Redegørelse for mulige uheld

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: Forkerte foderblandinger, uheld ved gyllebeholder, herunder f.eks. sprængt tank, der vil påvirke det omkringliggende miljø, samt overløb eller utæt flydelag på gylletanken, der vil medføre en øget N-fordampning.

Minimering af risiko for uheld

Indlægsedler bliver kontrolleret ved leveringen af foder, og ved driftsstop på foderanlægget bliver alarmen aktiveret.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Forkert foder udskiftes så snart, der er kendskab til fejlliverancen. Foderanlægget vil blive tilset umiddelbart efter, at en eventuel alarm for driftsstop er modtaget. Hvis gylletanken skulle sprænge læk, vil gyllen løbe ud på det omkringliggende areal og kan samles op derfra. Alarmcentralen vil øjeblikkeligt blive kontaktet. Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf.: 112.

3.2. BAT i forhold til foder

Ansøgers BAT-redegørelse

Der er foretaget foderkorrektioner i ansøgt drift, hvor indholdet af råprotein er sænket til 155,1 gram råprotein pr. FE. Reduceret indhold af råprotein medfører, at ammonium-N i procent af total N reduceres, og at PH i gyllen bliver lavere. Begge dele bevirker en lavere ammoniakfordampning. Indholdet af råprotein er på niveau med BAT jf. referencedokumentet BREF.

3.3. BAT i forhold til staldindretning

Ansøgers BAT-redegørelse

De nyeste stalde fra 2004 (nr. 8-12), hvor den overvejende del af udvidelsen skal foretages, er indrettet med naturlig ventilation. Luftindtaget sker i tagudhænget, mens det naturlige afkast i hævet kip sker ved, at varmeproduktionen i stalden skaber en termisk opdrift (skorstenseffekt) og dermed naturligt luftafkast i kip. Der forekommer derfor ingen ventilationsstøj i de naturligt ventilerede stalde, hvilket fordrer et bedre arbejdsclima for landmanden i stalden.

Naturlig ventilation giver et stort luftskifte og lavere temperaturer i staldene, hvilket giver en lavere koncentration af ammoniak og lugt i staldene og i afkastluften. Derudover sker der ikke noget energiforbrug til ventilationen. Naturlig ventilation er ifølge BREF-dokumentet bedst tilgængelig teknologi.

Staldanlæggene er i øvrigt gravet ned i terræn, hvorved de virker mindre synlige for omkringboende.

Gyllekøling

De nyeste staldbygninger (nr. 8-12) er, udover naturligt ventileret, også indrettet med gyllekøling. Gyllekølingen er oprindeligt indlagt i staldbygningerne nr. 8-12 i forbindelse med opførelsen for at reducere olieforbruget til opvarmning i stuehusene og til brugsvandet.

Gyllekølingen er derfor oprindeligt indlagt som et energibesparende tiltag, men har dog den sidegevinst, at ammoniakfordampningen fra staldanlægget reduceres. Gyllekøling kan anvendes i stalde med traditionelle gyllekanaler såvel som stalde med mekanisk udmugning (linespil, skraber). Gyllekølingssystemet etableres ved at nedstøbe PEL-slanger i bunden af gyllekanalerne i stalden. Effekten af gyllekøling på ammoniakemissionen afhænger af staldtypen og af køleeffekten pr. m², hvorfor der ikke kan gives et eksakt tal for reduktionen. Ifølge Miljøstyrelsens BAT-blad *Køling af gyllen i svinestalde*¹⁸ viser danske undersøgelser med køling i bunden af gyllekanaler, at ammoniakemissionen reduceres med ca. 10 % for hver 10 W/m² køleeffekt.

Driftstimerne på de to kompressorer til gyllekølingen er ca. 2.220 timer pr. år for kompressoren til staldbygningerne nr. 8, 9, og 10, mens driftstimerne på kompressoren til staldbygning nr. 11 og nr. 12 er ca. 2.500 timer/årligt. Pumperne til de to kompressorer er på henholdsvis 15 watt og 12 watt. Reduktionen i ammoniakemission er derfor ca. 2,5 % i staldene nr. 8-10 og ca. 3,4 % i staldene nr. 11-12.

Genindvinding af overskudsvarme (renere teknologi)

Der er etableret genindvinding af overskudsvarmen i forbindelse med, at staldanlægget i bygningerne 8-12 blev indrettet med gyllekøling. De nedstøbte PEL-slanger er forbundet til en varmepumpe, der indvinder overskudsvarmen fra gyllen og bruger den til at opvarme stuehuset på Enighedsvej 3 og på Enighedsvej 1. Før ansøger fik etableret varmegenindvindingen fra gyllekølingen, skete opvarmningen af stuehusene og brugsvandet ved brug af olieopvarmning.

Gyllekølingen blev indlagt i forbindelse med opførelsen af staldbygningerne nr. 8-12, og stuehusene samt brugsvandet bliver derfor i dag udelukkende opvarmet ved genindvinding af varme fra gyllekølingen.

Alternativer til staldindretning

Biologisk/kemisk luftrensning

Det er fravalgt at etablere biologisk og kemisk luftrensning på ejendommens stalde, idet der i stald nr. 8-12 er indrettet med naturlig ventilation, hvorfor luftrensning ikke er mulig.

Gylleforsuring

Gylleforsuring er fravalgt, idet syretilsætningen tidligere har været diskutabel i forhold til holdbarheden af betonen i gyllekumme og gyllebeholder på eksisterende anlæg. Ifølge FarmTest nr. 41 af 2007 skyldes problemet ofte utilstrækkelig omrøring af gyllen, hvorfor syren samlede sig på bunden og tærede betonen. Endvidere er der henvendelser, der indikerer, at lugten fra staldanlægget ofte forværres på ejendomme, hvor ikke alle staldafsnit er omfattet af forsuringen, og

¹⁸ BAT-bladet erstatter BAT-byggeblad Gr.nr. 106.04-51: Drægtige søer - delvis spaltegulv med skraber og køling af kanalbund, samt BAT-byggeblad Gr. nr. 106.04-54 Slagtesvin - delvis spaltegulv med skraber og køling af kanalbund.

hvor der sker en opblanding af forsuret gylle med ikke-forsuret gylle. Dette forhold er endnu ikke belyst, heller ikke i FarmTest nr. 41 af 2007.

Dertil kommer, at prisen for et forsøringsanlæg svarende til den ansøgte produktions størrelse, skønsmæssigt vil koste ca. 850.000 kroner at installere. Samtidig vil et krav om etablering af gylleforsuring på ejendommen kræve en ændring af gyllesystemet i forhold til bagskyl. På nuværende tidspunkt er der i de allerede eksisterende stalde ikke indrettet med bagskyl, hvorfor denne ændring af gyllesystemet skal medregnes til omkostningerne for at etablere gylleforsøringsanlægget, procestankene m.v. Et skøn på prisen er derfor rundt regnet omkring én million, hvortil de almene og daglige driftsomkostninger yderligere skal medregnes. Det vurderes derfor ud fra proportionalitetsprincippet at være uforholdsmæssigt dyrt at etablere gylleforsuring på ejendommen, ud fra den betragtning, at anlægget ligger i god afstand fra områder af særlig kvælstoffølsom karakter.

På baggrund af ovenstående, samt at det ikke er endeligt belyst, om betonen i de eksisterende stalde på Enighedsvej 3 er af en sådan sammensætning, at syretilsætningen ikke vil få betydning for betonens holdbarhed, jf. Landbrugets Byggeblad nr. 102.17.19, er det fravalgt at etablere gylleforsuring på anlægget.

Reparations- og vedligeholdelsesplan

Det fremgår af notat fra Miljøstyrelsen af 28. januar 2008 "FAQ om vilkår om BAT", at i forhold til eksisterende stalde skal der gives rimelige tidsfrister for, hvornår en eksisterende stald skal leve op til BAT, og at det som oftest betyder, at fristen stilles ud fra det tidspunkt, hvor de eksisterende stalde næste gang skal gennemgribende renoveres. I den forbindelse er gennemsnitslevetiden på et staldanlæg 15 - 20 år, hvorefter det skal renoveres gennemgribende.

I ansøgt drift sker der hverken ændring eller renovering af staldindretning eller gulvtype i de eksisterende stalde, idet alle anvendte svinestalde - med undtagelse af stald nr. 7 - er enten gennemgribende renoveret eller opført indenfor hhv. 9 år og 5 år siden. Det vil være uproportionalt at ændre staldsystem, gulvtype, eller inventar, idet det eksisterende anlæg endnu ikke er nedslidt.

Bygningerne nr. 4 og nr. 6 er gennemgribende renoveret i 2000, og afskrivningen på denne renovering er sat til ca. 15 - 20 år, hvorefter bygningerne igen skal enten totalrenoveres eller udfases omkring år 2015 - 2020. Svinestald nr. 7 er ændret og renoveret i 1997, og afskrivningen på denne renovering er sat til ca. 15 - 20 år, hvorefter bygningen igen enten skal totalrenoveres eller udfases omkring år 2012 - 2017. Slagtesvinestaldene nr. 8-12 er opført i 2004, og afskrivningen er sat til 15 - 20 år. Bygningerne forventes derfor enten at skulle totalrenoveres eller udfases ca. 2019 - 2024. Alle eksisterende stalde til svin er indrettet med drænet gulv + spalter, hvorfor de alle overholder de nye regler¹⁹ ved indretning af slagtesvinestalde, der træder i kraft pr. 1. juli 2015.

Det er planlagt, at den gamle kostald nr. 3 vil blive begæret nedrevet indenfor de næste par år. I den forbindelse vil afløb m.v. fra stalden blive blændet af. Den gamle kostalds nuværende placering (bygning nr. 3) forventes bebygget med en dobbeltcarport og muligvis et mindre maskinhus.

Taget på bygning nr. 2 forventes udskiftet indenfor de næste par år.

¹⁹ Lov nr. 104 af 14. februar 2000.

3.4. BAT i forhold til vand- og energiforbrug

Ansøgers BAT-redegørelse

Drikkevand

Der er installeret drikkenipler over fodertrugene (integreret i foderautomaterne), hvilket giver et mindre drikkevandsspild end frithængende drikkenipler.

Vaskevand

Iblødsætning sker ved brug af lavtryksanlægget til overbrusning. Efter iblødsætning vaskes staldene med højtryksrensere med koldt vand. Iblødsætningen og vask med højtryksrensere er vandbesparende, og der spares energi ved at vaske med koldt vand.

Vandbesparelse

Det giver en væsentlig vandbesparelse at iblødsætte staldene ved brug af iblødsætnings- eller overbrusningsanlægget, som det er tilfældet på ejendommen, i stedet for manuel iblødsætning ved brug af f.eks. højtryksrensere eller 'havevander'. Derudover rengøres staldene med højtryksrensere, samt at der er etableret integreret drikkenipler i fodertrugene for at mindske vandforbruget, hvilket i øvrigt er BAT (højtryksrensere, koldt vand, integrerede drikkenipler i fodertrug) ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion.

Varmegenindvinding

Der er etableret gyllekøling i staldanlægget fra 2004. De nedstøbte PEL-slanger er forbundet til en varmepumpe, der indvinder overskudsvarmen fra gyllen og bruger den til at opvarme stuehuset på Enighedsvej 3 og i det nyligt opførte stuehus på Enighedsvej 1. Begge stuehuse samt brugsvandet i stuehusene bliver udelukkende opvarmet ved genindvinding af varme fra gyllekølingen, hvorved der spares energi til opvarmning i husholdningen.

Ventilation

Der er intet elforbrug til ventilation i de naturligt ventilerede stalde (nr.8-12).

Belysning

De naturligt ventilerede stalde har lysindfald gennem de forhøjede kippe i alle staldbygningerne, hvilket er tilstrækkeligt i dagtimerne. Der forbruges derfor kun energi til den ekstra belysning, som er nødvendig i aftentimerne eller i vintermånederne.

Generelt

Energiforbruget bliver fjernaflæst hver måned, og I/S LI. Nygaard får hver måned tilsendt en opgørelse over det aflæste forbrug, som bliver kontrolleret for om der er sket et eventuelt øget forbrug. Opgørelsen fra fjernaflæsningen fungerer som journal over energiforbruget.

3.5. BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning

Ansøgers BAT-redegørelse

Ejendommens eksisterende gyllebeholdere er underlagt 10-årskontrol og er under dagligt opsyn. Gyllebeholderne er med flydelag af snittet halm, og der føres logbog over flydelaget. Der foretages løbende eftersyn og vedligeholdelse af gyllebeholderen.

Gyllebeholderne er stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger. Beholdernes bunde og vægge er tætte og beskyttede mod tæring. Lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år, og gyllen røres kun lige før tømning af den pågældende beholder ved f.eks. tilførsel på marken.

Alle ovenstående foranstaltninger er BAT ifølge referencedokument for bedste tilgængelige opbevaringsteknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion.

Kommunens samlede BAT-vurdering

Ikast-Brande Kommune har fastlagt BAT-niveauet for foder, management, vand- og energiforbrug, samt opbevaring og udbringning af husdyrgødning ud fra BREF-dokumentet, mens niveauet for BAT på staldindretning i nye stalde er delvis spaltegulv, jf. Miljøklagenævnets afgørelse MKN 130-00552. Denne afgørelse fastlægger at et spaltegulv med 33 % fast gulv som for denne ejendom er BAT for denne produktionstype. Dette svarer beregningsmæssigt til normkategorien *delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv* i IT-ansøgningssystemet.

For BAT-staldindretning i eksisterende stalde skal der gives rimelige tidsfrister for, hvornår en eksisterende stald skal leve op til BAT, og at det som oftest betyder, at fristen stilles ud fra det tidspunkt, hvor de eksisterende stalde næste gang skal gennemgribende renoveres. I den forbindelse er gennemsnitslevetiden på et staldanlæg 15 - 20 år, hvorefter det skal renoveres gennemgribende.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at eftersom niveauet for BAT i forhold til management, foder og energi-forbrug svarer til niveauet for bedste tilgængelige teknik, som det er beskrevet i BREF-referencedokumentet, overholder ansøger Ikast-Brande Kommunes niveau for BAT i forhold til management, foder og energiforbrug.

For BAT på staldindretningen vurderer Ikast-Brande Kommune, at idet udvidelsen udelukkende foregår i eksisterende stalde, der ikke i forbindelse med udvidelsen vil blive renoveret eller ændret, samt at den eksisterende staldindretning og eksisterende gulvtype endnu ikke er nedslidte og i øvrigt allerede overholder de nye regler for slagtesvinestalde, der træder i kraft i 2015, at der ikke skal stilles krav om ændret staldindretning eller gulvtyper i forbindelse med denne ansøgning.

Eftersom en del af staldene, herunder stald nr. 4, 6 og 7, skal totalrenoveres eller udfases omkring tidspunktet for revurderingen af denne godkendelse i 2017, vil staldindretningen og gulvtypen blive taget op til vurdering i forhold til bedste tilgængelige teknik i forbindelse med revurdering af miljøgodkendelsen. Dette er fastsat som vilkår nr. 2.8.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at BAT-niveauet for vandforbruget ikke umiddelbart er overholdt, idet der ikke er opsat måler på ejendommens vandboring, og der er derfor ikke mulighed for at måle eventuelle udsving i vandforbruget. Ikast-Brande Kommune har fastsat BAT-niveauet for vandforbruget til, at det skal overholde rammerne for BREF-referencedokumentet i forhold til, at der skal ske en løbende registrering af vandforbruget, der muliggør, at ejendommens forbrug kan overvåges, og eventuelle lækager kan opdages og repareres hurtigt, samt at uforudsete eller u hensigtsmæssige udsving i vandforbruget kan ændres. Dette skal ske for at reducere vandforbruget mest muligt, uden at det påvirker produktionen eller dyrenes velfærd. Derfor stiller Ikast-Brande Kommune vilkår nr. 3.1. om, at der skal etableres en særskilt vandmåler til

registrering af det samlede vandforbrug. Vandforbruget skal aflæses årligt og noteres i driftsinstruksen. Ikast-Brande Kommune vurderer, at på baggrund af vilkår om opstilling af vandmåler og årlig registrering, vil kommunens BAT-niveau i forhold til vandforbruget kunne overholdes i den ansøgte produktion.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen, herunder vilkår nr. 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7 og 3.1 vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

4. Vurdering af miljøpåvirkning fra udbringningsarealer

Faktaboks

I henhold til *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* skal anvendelsen af de pågældende udbringningsarealer som udgangspunkt vurderes ud fra de generelle beskyttelsesniveauer, som fremgår af bekendtgørelsens bilag 3. Overholdelsen af de generelle beskyttelsesniveauer vurderes bl.a. ud fra en række arealudpegninger, der indgår som grundlag for beregningsmodellerne i IT-ansøgningsystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

4.1. Udbringningsarealernes beliggenhed

Ansøgers oplysninger

Til husdyrbruget hører et jordtilliggende på i alt ca. 175,6 ha fordelt på flere ejendomme, hvoraf de ca. 173,1 ha er dyrkbare og kan anvendes til udbringning af husdyrgødning. Desuden er der 1,3 ha med vedvarende græs, der afgræsses, og 1,2 ha der er udyrket, som ikke indgår i udbringningsarealet. Husdyrbrugets forpagter endvidere 12,6 ha dyrkbar jord. Husdyrbrugets samlede dyrkbare areal vil således fremover være på i alt ca. 185,7 ha.

Derudover er der indgået aftale om overførsel af husdyrgødning svarende til 16,0 DE til Rune Graversen, Sønderdalvej 13, 24 DE til Ernst Kristensen, Enighedsvej 5 og 70,0 DE til Frede Nissen, Lyngholmvej 12. Det samlede aftaleareal er i alt på 83,1 ha.

Udbringningsarealerne tilhørende Enighedsvej 5 og Lyngholmvej 12 vurderes i særskilte miljøgodkendelser af areal efter § 16 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Kommunens konstatering

Bedriftens udbringningsarealer ligger inden for en luftlinjeafstand af ca. 13 km fra produktionsanlægget.

Beliggenheden af aftalearealer, de ejede og tilforpagtede dyrkbare arealer fremgår af bilag 1 og kortbilag D.

4.1.1. Ændringer med hensyn til udbringningsarealer

Faktaboks

Såfremt der sker **ændringer med hensyn til udbringningsarealernes omfang og placering** i forhold til det, der indgår i miljøgodkendelsen – jf. bilag 1 og kortbilag D - skal dette anmeldes til Ikast-Brande Kommune efter bestemmelserne i §§ 15-16 i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*. Kommunen skal vurdere, om udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer kan påvirke miljøet væsentligt – jf. § 16 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Nye arealer kan erstatte arealer i den allerede meddelte miljøgodkendelse, hvis de nye arealer har mindst samme omfang, og ikke er mere sårbare. Der skal i den forbindelse skelnes mellem bedriftens arealer (ejede og forpagtede arealer) og arealer, hvor der indgås aftale om overførsel af husdyrgødning, idet nye arealer kun kan erstatte arealer inden for tilsvarende kategori. Kommunens vurdering af sårbarheden af de anmeldte arealer foretages som udgangspunkt ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*, som er gældende på anmeldelsestidspunktet.

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august via IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk eller tilsvarende system. Kommunen skal så inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der ønskes udskiftet. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Kommunen har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Udskiftning til arealer, som er mere sårbare end allerede godkendte arealer, kan kun ske efter forudgående godkendelse efter § 12 eller § 16 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode

Af de generelle miljøregler i *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* fremgår det, hvor stort et areal et givet husdyrbrug som minimum skal have til rådighed til udbringning af husdyrgødning for, at der som udgangspunkt vil være harmoni mellem gødningsproduktionens størrelse og størrelsen af det areal, husdyrgødningen udbringes på.

Harmonikravet afhænger af det pågældende husdyrbrugs type og driftsform og er for det aktuelle husdyrbrug – med de nuværende regler – på 1,4 DE pr ha. Det fremgår af nedenstående tabel 12, at harmonikravet opfyldes, idet dyretætheden gennemsnitligt vil være på 1,4 DE pr ha efter projektets gennemførelse.

Tabel 12. Udbringningsareal, dyretæthed samt tilført kvælstof (N)- og fosformængde (P) med husdyrgødningen efter projektets gennemførelse

Harmoniareal	Areal, ha	Dyretæthed, ansøgt drift i gennemsnit, DE/ha	Kvælstofindhold i husdyrgødning, kg N/DE	Fosforindhold i husdyrgødning, kg P/DE
Ejede og forpagtede arealer, svinegylle	185,71	1,4	89	18,1
Aftaleareal, Sønderdalvej 13	13,05	Maksimalt 1,4	89	18,0
Aftaleareal, Enighedsvej 5*	19,87	Maksimalt 1,4	89	18,0
Aftaleareal, Lyngholmvej 12*	50,14	Maksimalt 1,4	89	18,0

* Godkendes i særskilte miljøgodkendelser efter § 16 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Husdyrgødning udbringes på de ejede og forpagtede arealer med slæbeslanger fra 15 eller 20 tons lukket gyllevogn.

Ansøgers redegørelse for anvendelse af bedst tilgængelig teknik (BAT) med hensyn til udbringning af husdyrgødning

Husdyrgødning udbringes under hensyntagen til de gældende regler. I/S Lille Nygaard får hvert år udarbejdet en mark- og gødningsplan af en planteavlskonsulent, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Kommunes vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer at ejendommens udspretningsarealer er tilstrækkelige efter gældende regler. Endvidere vurderes, at svinebruget opfylder kravene til implementering af BAT med hensyn til udbringning af husdyrgødning.

4.3. Forbrug af handelsgødning, kemikalier m.m.

Ansøgers oplysninger

De generelle miljøregler regulerer i vid udstrækning anvendelsen af sprøjtemidler og hjælpestoffer m.m. i markdriften. Det vil være i ejerens interesse, at minimere driftsomkostningerne i forbindelse med disse hjælpestoffer.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer, at anvendelsen af handelsgødning, kemikalier m.m. i husdyrbrugets markdrift ikke vil være til væsentlig ulempe for omgivelserne, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler overholdes.

4.4. Lugt-, støv- og støjgener fra udbringningsarealer

Ansøgers oplysninger

Ansøger har ikke oplyst eventuelle kilder til lugt-, støv- og støjgener fra udbringningsarealerne.

Kommunens vurdering

Der kan lokalt forekomme gener som følge af svinebrugets markdrift. Afhængigt af vejrforhold, udbringningsmetoder m.v. kan der forekomme lugtgener, når der udbringes gylle på svinebrugtes marker. Som følge af udvidelsen af dyreholdet øges antallet af gylleudbringninger. Der kan forekomme støvgener i forbindelse med høst, samt når der presses halm og lignende. Der kan være støjafgivelse fra maskinerne i forbindelse med markdriften, og det kan ikke udelukkes at dette lokalt kan opleves som generende. Ovenstående gener forekommer typisk i relativt afgrænsede perioder.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at lugt-, støv- og støjafgivelsen fra husdyrbrugets udbringningsarealer generelt ikke vil være til væsentlig gene for omgivelserne, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler, og praksis for godt landmandskab og reglerne i *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.*²⁰

4.5. Grundvand

Mark nr. 001-0, 005-0, 007-0, 010-0, 011-0, 012-0, 019-0, 020-0, 021-0, 022-0, 040-0, 041-0, 043-0 og 044 ligger helt eller delvist inden for områder, der er udpeget som nitratfølsomme indvindingsområder i det kortgrundlag, som ligger til grund for IT-ansøgningsystemet på www.husdyrgodkendelse.dk. Der er derfor i ansøgnings-systemet foretaget beregninger af nitratudvaskningen ud af rodzonen fra disse marker. Markerne fremgår af kortbilag E.

Endvidere ligger henholdsvis aftalearealerne 201-0 tilhørende Enighedsvej 5 og aftalearealerne 201-0, 301-0, 302-0, 303-0, 304-0, 305-0, 306-0, 307-0, 308-0 og 309-0 tilhørende Lyngholmvej 12 helt eller delvist inden for områder, der er udpeget som nitratfølsomme, hvorfor der udarbejdes en særskilt arealgodkendelse efter § 16 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* for aftalearealerne tilhørende Enighedsvej 5 og Lyngholmvej 12. Disse arealer indgår således ikke i nedenstående vurderinger, men fremgår af kortbilag E.

Udbringningsarealerne ligger uden for områder, hvor der er udarbejdet indsatsplaner med hensyn til drikkevand.

Faktaboks

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion ikke tillades nogen merbelastning inden for nitratfølsomme indvindingsområder, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr liter ved den ansøgte drift. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse.

Vejle Kommunes vurdering

Mark nr. 045-0, som er beliggende i Vejle Kommune, ligger udenfor nitratfølsomt indvindingsområde, indsatsområder med hensyn til nitrat og oplande til vandværker. Det er Vejle

²⁰ *Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* foreskriver bl.a., at der ikke må udbringes husdyrgødning "... på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål".

Kommunes vurdering, at der, ikke vil være risiko for en væsentlig påvirkning af grundvandsinteresser forbundet med udbringning og drift af arealet.

Kommunens vurdering

Det fremgår af beregningerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk, at projektets gennemførelse på husdyrbruget ikke vil medføre en mer-belastning med nitrat fra de pågældende marker under forudsætning af, at der etableres 1 % efterafgrøder udover de lovpligtige.

Beregningerne viser endvidere, at der efter projektets gennemførelse vil være en nitratudvaskning på ca. 54 mg nitrat pr liter fra mark nr. 001-0, 010-0, 011-0, 012-0, 040-0 og 041-0 samt ca. 66 mg nitrat pr liter fra mark nr. 005-0, 007-0, 019-0, 020-0, 021-0, 022-0, 023-0, 043-0 og 044-0, der ligger inden for nitratfølsomt indvindingsopland. Ikast-Brande Kommune stiller vilkår om at der skal etableres 1 % efterafgrøder udover de til enhver tid gældende generelle regler med krav om lovpligtige efterafgrøder, se vilkår 7.1. Desuden anbefaler Ikast-Brande Kommune at de ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige, etableres på markerne beliggende inden for nitratfølsomt indvindingsopland.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at nitratudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer, beliggende inden for de nitratfølsomme områder, ikke øges i forbindelse med projektets gennemførelse ved overholdelse af til enhver tid gældende generelle miljøregler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen – herunder særligt vilkår 7.1.
- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at påvirkningen af grundvandet fra udbringningsarealerne vil ligge på et acceptabelt niveau.

4.6. Overfladevand

Faktaboks

Plantevæksten i fjorde, indre farvande og søer er i vid udstrækning bestemt af tilførslerne af kvælstof og fosfor fra oplandene til de pågældende fjorde m.v. For store tilførsler medfører typisk en forringet miljøtilstand i disse vandområder. I fjorde og indre farvande kan både kvælstof og fosfor – i varierende grad – virke begrænsende for plantevæksten, mens plantevæksten i søer typisk er begrænset af fosfortilførslen. I vandløb har diffus næringsstofftilførsel typisk mindre betydning for miljøtilstanden, da andre faktorer har større betydning herfor. Erosion og overfladisk afstrømning, som direkte fører organisk materiale – herunder husdyrgødning – til vandløb, vil kunne forringe miljøtilstanden i de pågældende vandløb, og de næringsstoffer, som et vandløb derved fører med sig, vil kunne forringe miljøtilstanden i nedstrømsliggende søer, fjorde og indre farvande.

Ingen af udbringningsarealerne ligger vandløbsnært. Husdyrbrugets udbringningsarealer ligger enten i oplandet til Ringkøbing Fjord eller til Randers Fjord, som begge er udpeget som Natura 2000-område.

De generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* med hensyn til næringsstofpåvirkning af overfladevand fokuserer på de oplande, der

afvander til de mest sårbare Natura 2000-vandområder. Overholdelsen af de generelle beskyttelsesniveauer vurderes bl.a. ud fra de arealudpegninger, der indgår som grundlag for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

4.6.1. Kvælstofudvaskning

Faktaboks

Ud fra forskellige arealers forskellige evne til at reducere nitrat på det udvaskede kvælstofs vej fra marker til sårbare Natura 2000-vandområder har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der ikke vurderes at ske mere end en 75 %-reduktion. Disse områder er – afhængigt af reduktionsevne – kategoriseret i de såkaldte nitratklasser 1, 2 og 3. For udbringningsarealer beliggende i områder med nitratklasse 1-3 skal der i henhold til *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* være et lavere husdyrtryk, end de generelle harmoniregler giver mulighed for – eller anvendes bestemte virkemidler, som mindsker kvælstoftabet.

Husdyrbrugets udbringningsarealer ligger alle uden for de udpegede områder med nitratklasserne 1, 2 og 3, hvorfor overholdelse af de generelle harmoniregler vil være tilstrækkelig til, at det generelle beskyttelsesniveau med hensyn til kvælstoftab til overfladevand vil være opfyldt. Bedriften overholder det generelle harmonikrav jævnfør afsnit 4.2.

Ifølge ansøgningen med de foretagne beregninger i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk vil kvælstofudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer ligge på ca. 72,5 kg N pr ha.

4.6.2. Fosforoverskud

Faktaboks

I henhold til *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der vurderes at være størst risiko for tab af fosfor til Natura 2000-vandområder, der er overbelastet med fosfor. Disse områder udgøres af lerjorde samt af lavbundsjorder, der ikke har et højt indhold af jern – svarende til lavbundsjorder, der er kategoriseret i de såkaldte okkerklasser 2, 3 og 4. For *dræned* eller *grøftede* udbringningsarealer beliggende på disse lavbundsjorder (benævnes fosforklasse II) – samt for udbringningsarealer, der er *drænet* lerjord med et relativt højt fosfortal²² (benævnes fosforklasse I eller III afhængigt af fosfortal) – skal fosforoverskuddet holdes under bestemte niveauer. Dette indebærer bl.a., at fosforoverskuddet – uanset fosfortal – ikke må øges inden for arealer omfattet af fosforklasse II, eller at der skal være balance mellem den tilførte fosformængde og den fosformængde, som optages af og fjernes med afgrøderne.

Alle udbringningsarealer udgøres af sandjorde og hovedparten ligger i relativt fladt terræn uden væsentlig risiko for erosion og overfladeafstrømning til vandløb og grøfter. Ansøger oplyser at ingen af udbringningsarealerne er drænet. På kortbilag E fremgår lavbundsarealernes placering i forhold til dyrkede arealer. En lille del af svinebrugets udspretningsarealer ca. 1,6 ha (dele af mark nr. 020-0)

²² Fosfortallet (Pt) fremkommer ved en bestemt analysemetode, som giver et udtryk for dyrkningsjordens indhold af fosfor, som umiddelbart kan optages af plantevæksten. Én enhed i fosfortal svarer til 1 mg fosfor pr 100 g jord og til ca. 25 kg fosfor pr ha.

ligger i områder, der er udpeget som lavbundsarealer og uden et højt indhold af jern. Marken ligger ikke i umiddelbar nærhed af vandløb.

Beregningerne i IT-ansøgningssystemet viser at fosforoverskuddet for den ansøgte drift er 4,0 kg P/ha/år. Fosforkravet er 4,0 kg P/ha/år i ansøgt drift. Ifølge beregningerne vil kravet med hensyn til fosforoverskud være overholdt.

4.6.3. Gældende målsætninger

Randers Fjord

Målsætningen for Randers Fjord er bl.a., at det naturlige dyre- og planteliv ikke må påvirkes af fysiske aktiviteter i området, der kan ændre naturtilstanden og hindre opfyldelse af målsætningerne for de nationale og internationale beskyttelsesområder, og at den diffuse tilførsel af næringsstoffer fra oplandet skal søges mindsket mest muligt. Målsætningen er ikke opfyldt.

Ringkøbing Fjord

Ifølge de gældende regionplanretningslinier skal Ringkøbing Fjord være upåvirket eller kun svagt påvirket af næringssalte, organiske stoffer, tungmetaller, miljøfremmede stoffer m.v. Denne målsætning for miljøtilstanden i Ringkøbing Fjord er ikke opfyldt – primært på grund af for stor tilledning af næringsstoffer.

Vejle Kommunes vurdering i forhold til overfladevand

Mark nr. 045-0, som er beliggende i Vejle Kommune, ligger uden for områder med nitratklasse 1-3 samt ligger uden for områder med fosforklasse 1-3.

Marken ligger i fosforfølsomt opland til Hastrup Sø. Arealet er vurderet til at være robust, idet det ikke er drænet, udsat for erosion eller ligger umiddelbart op til vandløb. Vejle Kommune vurderer, at det projekterede fosforoverskud på 4,0 kg/ha er acceptabelt, men at der stilles vilkår om at arealet ikke tilføres yderligere fosfor via andet organisk eller uorganisk gødning herunder handelsgødning, så længe, der er fosforoverskud eller balance, jf. vilkår 8.1.

Vejle Kommune vurderer på baggrund af arealets robusthed og under forudsætning af vilkår 8.1., at der som følge af projektet ikke er risiko for en væsentlig påvirkning af overfladevand.

Kommunens samlede vurdering i forhold til overfladevand

Da der endnu ikke er udarbejdet statslige vand- og Natura 2000-planer, med tilhørende kommunale handleplaner, skal husdyrbrugets eventuelle påvirkning af overfladevand med kvælstof og fosfor som udgangspunkt vurderes ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*. Disse generelle beskyttelsesniveauer med hensyn til kvælstofudvaskning og fosforoverskud vil ifølge ansøgningen med tilhørende beregninger være overholdt.

I henhold til de arealudpegninger, der indgår som grundlag for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk vil mere end 75 % af det udvaskede kvælstof fra de områder, som husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i, angiveligt blive reduceret og fjernet fra det udvaskende vand, inden dette når ud til fjordene. I kraft af den relativt store afstand mellem udbringningsarealerne og fjordene må det da også betragtes som sandsynligt, at den væsentligste del af kvælstoffet reduceres på vandets vej til fjordene.

Alle udbringningsarealer udgøres af sandjorde og ligger i relativt fladt terræn uden væsentlig risiko for erosion og overfladeafstrømning til vandløb og grøfter.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste om udbringningsarealernes beliggenhed, tildeling af husdyrgødning, gødningssammensætning m.v.:

- at der ikke vil være væsentlig risiko for erosion og overfladeafstrømning fra udbringningsarealerne til vandløb og grøfter
- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende, generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at påvirkningen af overfladevand fra udbringningsarealerne vil ligge på et acceptabelt niveau
- at gennemførelse af projektet og den fremtidige drift af husdyrbruget ikke vil medføre forringelser af den nuværende miljøtilstand af overfladevand
- at husdyrbruget ikke i sig selv vil være en hindring for, at målsætningerne for de pågældende overfladevandes tilstande nås og opretholdes.

4.7. Natur

4.7.1. Beskyttede naturtyper

Ved nogle af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger arealer, der er registreret som beskyttede efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven, se kortbilag F og G.

På mark nr. 017-0 (matr. nr. 7fv Klovborg By, Klovborg) er søen DB_Ident: 200154332 beliggende, se kortbilag D. Søen har en størrelse og placering i forhold til moser og andre søer i området der tyder på at den er levested for Spidssnudet Frø og evt. Stor Vandsalamander. Ikast-Brande Kommune stiller vilkår om at der skal være minimum 5 meter dyrkningsfrie bræmmer til søen DB_Ident: 200154332, grundet at den kan være egnede levesteder for Bilag IV-arter (Stor Vandsalamander, Løgrø, Spidssnudet Frø, jf. afsnit 5), som er registret i området, jf. vilkår 6.4.

Udspretningsarealet nr. 033-0 ligger delvis inden for 1000 meters bufferzonen til et § 7-overdrev (se kortbilag E). Der gøres opmærksom på, at flydende husdyrgødning skal udbringes med nedfældning på sort jord og græsmarker beliggende inden for 1000 meter til § 7-områder.

Vejle Kommunes vurdering

Udbringningsarealet beliggende i Vejle Kommune indeholder ikke arealer karakteriseret som § 3 naturareal efter Naturbeskyttelsesloven. Det nærmeste areal beskyttet efter § 7 i Husdyrloven ligger over 3 km fra arealet.

Det er Vejle Kommunes vurdering, at der, som følge af projektets aktiviteter på udbringningsarealerne indenfor Vejle Kommune, ikke er risiko for væsentlig virkninger på nogen naturarealer eller beskyttede arter inden for disse, såfremt de af Vejle Kommune stillede vilkår indgår i denne miljøgodkendelse.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler om sprøjtning og gødskning nær vandløb og søer samt vilkår 6.4. – ikke vil påvirke områdets naturarealer i væsentlig grad som følge af markdriften.

4.7.2. Natura 2000-områder

Faktaboks

EU har udpeget naturområder, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat- og fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Det nærmeste Natura 2000-område ligger mere end 3,7 km nord fra svinebrugets anlæg og er både habitat- og fuglebeskyttelsesområde. Området er Habitatområde nr. 49, Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov og Fuglebeskyttelsesområde nr. 34. Mere end 3,8 km sydvest for anlægget ligger Habitatområdet nr. 65, Store Vandskel, Rørbæk Sø og Tinnet Krat. Ingen af udbringningsarealerne er beliggende i Natura 2000 områder. Svinebrugtes areal ligger fordelt i oplandet til Ringkøbing Fjord eller Randers Fjord, der begge er udpeget som Natura 2000-område, dvs. at udbringningsarealerne afvander til Natura 2000-området.

Vejle Kommunes vurdering

Det nærmeste Natura 2000-område er nr. H65 (Store Vandskel, Rørbæk Sø og Tinnet Krat), der ligger i en afstand af ca. 5,2 km.

Det er Vejle Kommunes vurdering at den ansøgte udbringning på disse arealer ikke vil påvirke Natura 2000- området i en negativ retning.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, og i forlængelse af vurderingen i afsnit 2.5 og 4.6 ovenfor:

- at driften af husdyrbruget ikke i sig selv vil indebære en væsentlig negativ indvirkning på Natura 2000-områder
- at husdyrbruget ikke i sig selv vil være en hindring for, at målsætningerne for de pågældende Natura 2000-områders tilstande nås og opretholdes.
- at udvidelsen af produktionen og driften af husdyrbrugets arealer overordnet set ikke medfører en øget miljøpåvirkning på Natura 2000-områder i regionen, idet strukturudviklingen går imod færre men større bedrifter. Den kumulerede regionale effekt af svinebrugets udvidelse og andre bedrifters udvidelser og deres øgede miljøpåvirkning vil formodentlig samlet set blive modvirket af nedgangen i produktionen på andre bedrifter
- at husdyrbruget set i forhold til den kumulerede regionale udvikling af husdyrbrug ikke vil være en hindring for, at målsætningerne for de pågældende Natura 2000-områders tilstande nås og opretholdes.

4.7.3. Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets²³ Bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Kun en del af de arter, der er anført i Bilag IV, findes i regionen. Der er kendskab til følgende Bilag IV-arter indenfor en radius af godt 10 km: Damflagermus, Frynseflagermus, Langøret Flagermus, Vandflagermus, Brun-Flagermus, Sydflagermus, Troldflagermus, Pipistrelflagermus, Odder, Markfirben, Stor Vandsalamander, Løgfrø, Spidssnudet Frø. Ved gennemgang af arealerne vurderes det at det kun er Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø, der reelt kan blive påvirket af projektet i enkelte vandhuller. For at beskytte mulig forekomst af Bilag IV-arter på svinebrugets udbringningsarealer stiller Ikast-Brande Kommune vilkår, om 5 meter dyrknings- og sprøjtefri bræmme omkring søen (DB_Ident: 200154332) ved mark nr. 17-0 jævnfør vilkår 6.4. Søen (DB_Ident: 200153895) ved markerne 001-0 og 201-0 vurderes ikke at være et egnet levested for Bilag IV-arter. Endvidere vurderes søen DB_Ident: 503439 ved mark 046-0 til ikke at være levested for Bilag IV-arter.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- at driften af husdyrbruget samlet set ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra a), samt ikke vil medføre ødelæggelse af livsstadier af de plantearter, som er optaget i EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b), når vilkår 6.4 overholdes.

5. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til udbringningsarealer

Ansøgers BAT-redegørelse

Husdyrgødningen bliver udbragt i henhold til godt landmandskab og foregår i videst mulig omfang under hensynstagen til naboer, byområder, nærliggende naturområder m.m.. Ovenstående er i overensstemmelse med generelle regler, jf. *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.*, hvilket i vid udstrækning er vurderet som bedst tilgængelig udsprengningsteknik ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion.

²³ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer)*).

Fra 1. januar 2011 foretages nedfældning på al sort jord og alle græsmarker uanset afstand til § 7 beskyttede naturtyper.

I/S LI. Nygaard får hvert år udarbejdet en mark- og gødningsplan af en planteavlskonsulent, hvorved det sikres, at mængden af gødning bliver tilpasset afgrødernes forventede behov. I planen bliver der taget hensyn til bl.a. jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte, og kvælstofudnyttelsen. Ifølge referencedokumentet (BREF) er det bedst tilgængelig udbringningsteknik at afbalancere mængden af gødning til afgrødernes forventede behov i forhold til kvælstof, fosfor, m.v.

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker vedr. intensiv fjerkræ- og svineproduktion anvender svinebruget Lille Nygaard BAT ved nedenstående teknikker:

- Der udarbejdes årlige mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov.
- Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal.
- Der er 2 meter bræmmer ved vandløb (lovpligtige).
- Udbringning sker med slæbeslanger (bedste tilgængelige udbringningsteknik ifølge BREF, men dog undtaget i to lande i referencedokumentet).

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

6. Landskabelige og kulturhistoriske forhold

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige udpegede bygge- og beskyttelseslinier, fredninger m.v. De for husdyrbruget relevante bygge- og beskyttelseslinier m.m. er beskrevet i de to følgende afsnit.

6.1. Landskab

Ejendommen Lille Nygaard er beliggende i landzonen. De arealer, der er omfattet af gårdens drift ligger i område med dyrket agerjord, læhegn og vekslende indslag af vandløb, mindre plantager, naturarealer og bebyggelse.

Mark nr. 031-0, 0,32,0, 033-0, 034-0 og 101-0 ligger helt eller delvist inden for et område, der er udpeget som "*værdifulde landskaber*" i Regionplan 2005 for Vejle Amt. Værdifulde landskaber er primært de visuelle oplevelser man kan få i landskabet. Landskabsoplevelsen kan være sammensat af forskellige landskabselementer; terræn, beplantning, farver, fysisk struktur og udsigter.

Det er oplyst, at der i forbindelse med projektets gennemførelse på svinebruget ikke sker byggeri eller andre væsentlige ændringer i arealanvendelsen på de af husdyrbrugets arealer, der ligger inden for de udpegede landskabsområder.

Husdyrbrugets anlæg ligger udenfor sø-beskyttelseslinier, å-beskyttelseslinier, standbeskyttelseslinier, kystnærhedszoner, klit-fredninger, skovbyggelinier og værdifulde landslæber, jf. kortbilag H.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil forringe landskabets karakter i de udpegede landskabsområder
- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil medføre væsentlige landskabelige ændringer i forhold til den eksisterende tilstand.

6.2. Kulturhistorie

Det danske landskab er i høj grad påvirket af de mennesker, der har boet her gennem tiderne. Næsten overalt findes kulturspor, der vidner om tidligere generationers liv og færden. I Regionplan 2005 for Vejle Amt er der udpeget en række "kulturmiljøer" – et kulturmiljø defineres som et geografisk afgrænset område, som ved sin fremtræden afspejler væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling. Nybyggeri, udvidelse eller ændring af eksisterende bygninger, tekniske anlæg og større terrænændringer inden for et udpeget kulturmiljø kan kun ske under hensyntagen til, at sammenhængen mellem de kulturhistoriske elementer ikke herved forringes eller går tabt.

På kortbilag H fremgår anlæg og udbringningsarealers placering i forhold til kulturhistoriske udpegninger og fredninger. Anlægget på Enighedsvej 3, 8765 Klovborg er ikke berørt af kulturmiljøer, fredninger eller fortidsminder. Nærmeste kulturmiljø er Rishede som ligger ca. 1090 meter øst for anlægget. Det er et kulturhistorisk område fra oldtiden, og bestående af en gruppe gravhøje. Ca. 1,8 km syd-øst for anlægget ligger nærmeste kirkebyggeline omkring klovborg kirke. Nærmeste fredede område er området *Hærvejen og Rørbæk sø*, der ligger mere end 3,8 km vest for anlægget.

Flere af udbringningsarealerne ligger i områder med kulturmiljøer eller fortidsminder. Aftalearealerne med marknr. 301-0, 302-0, 303-0, 304-0, 305-0, 306-0, 307-0, 308-0 og 309-0 samt de ejede udbringningsarealer med marknr. 044-0 og 043-0 ligger helt eller delvis inden for området Kromandens Skov, Lyngholm og Boest Krat som er udpeget som kulturmiljø i Regionplan 2009 for Vejle Amt.

Ved markerne nr. 043-0, 305-0 og 304-0 er der registreret fortidsmindebeskyttelseslinier til gravhøje. På mark nr. 305-0 er der registret en gravhøj. I henhold til Museumslovens § 29 må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes på fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra disse. Jævnfør Naturbeskyttelseslovens § 18 og § 65 må der desuden ikke uden dispensation fra kommunen foretages ændring af tilstanden inden for 100 meter fra fortidsminder.

Landbrugsmæssig markdrift – bortset fra tilplantning med juletræer eller anden beplantning – regnes ikke som en tilstandsændring i den sammenhæng.

Ved mark nr. 040-0, 041-0, 010-0, 201-0, 005-0, 001-0, 202-0, 007-0, 009-0, 046-0, 022-0, 021-0, 020-0, 019-0, 018-0, 017-0, 033-0 og 101-0 er der registreret diger, som er beskyttet efter § 29a i Museumsloven. Der må ikke foretages ændring af tilstanden af disse diger, medmindre kommunen har meddelt dispensation hertil.

Kommunens vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at projektets gennemførelse på husdyrbruget ikke vil være i strid med hensynet til de kulturhistoriske interesser i området
- at husdyrbrugets drift – ved overholdelse af de til enhver tid gældende regler – vil ske under hensyntagen til bevarelsen af de kulturhistoriske værdier i landskabet.

7. Alternative muligheder, 0-alternativet og ophør af driften

Ansøgers oplysninger

Bent og Michael Vestergård Nielsen, som ejer I/S Lille Nygaard, er ejere og driftsansvarlige for både husdyrproduktionen og ejendommen på Enighedsvej 3, 8765 Klovsborg.

Ansøger har ikke undersøgt alternative muligheder, idet udvidelsen ønskes foretaget i eksisterende bygninger. Alternativt kunne en ny staldbygning projekteres. 0-alternativet ville være, at driften fortsættes som hidtil under de samme forudsætninger og reguleringer som fastsat i den eksisterende Kapitel 5- godkendelse på 9.000 slagtesvin (30-100 kg) svarende til 248,2 DE. Vilklårene i nærværende miljøgodkendelse ville derfor ikke blive gennemført, og produktionsstørrelsen og vægtintervallet på 9.000 slagtesvin fra 30 til 100 kg ville allerede på nuværende tidspunkt kun i et tidsbegrænset omfang svare overens med, hvad der er en rentabel produktionsstørrelse. Derfor ville 0-alternativet på sigt betyde, at der skulle gennemføres en nedslidningsstrategi på ejendommens produktionsanlæg, hvilket ville medføre, at anlægget på sigt skulle udfases, og produktionen flyttes til en anden ejendom, eller muligvis ophøre.

Såfremt driften af virksomheden skulle ophøre ved overdragelse, tvangslukning, bortforpagtning eller udlejning, vil ansøger overholde de alment gældende regler for ophør af udøvelse af selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse, Bekendtgørelse nr. 850 af 16/12/2007.

I forbindelse med ophør af drift på ejendommen, vil gyllebeholdere, fortank, gyllekanaler og kummer blive tømt og rengjort. Levende dyr, foder, korn og halm/strøelse vil blive afhændet. Dunke, emballage og opbevaringstanke (olie, diesel m.v.) vil blive tømt og oprenset, og eventuelle rester af medicin, kemikalier, olie og diesel vil blive afhentet som farligt affald af forhandlere eller dagrenovation. Hele driftsanlægget, herunder stalde, maskinhus, siloer, foderlade m.v., samt det omgivende areal vil blive rengjort efter tilsynsmyndighedernes retningslinier.

Ændringer i ejerforhold af produktionen og ejendommen, hvilket vil medføre overdragelse af ansvarlighed for driften og dyrene samt vedligeholdelse af ejendommen, vil straks blive meddelt til tilsynsmyndigheden.

Kommunens vurdering

Grundet at der er tale om en udvidelse af en eksisterende produktion i eksisterende staldanlæg, vurderer Ikast-Brande Kommune, at det fra ansøgers side ikke er relevant at undersøge andre alternativer.

Hvis udvidelsen af husdyrbrugets produktion ikke foretages – 0-alternativet – vil produktionen på 9000 slagtesvin (30-100 kg) svarende til 248,2 DE, som i 2004 er godkendt i henhold til kapitel 5 i Miljøbeskyttelsesloven, kunne fortsætte uden yderligere miljøgodkendelse. Idet der er tale om en delvis lovliggørelse af produktionen på Lille Nygaard, vil det betyde, at produktionen på ejendommen skal nedbringes til den i 2004 er godkendte produktion. 0-alternativet vil ikke i sig selv medføre, at der ikke udbringes husdyrgødning på de arealer, der indgår som udbringningsarealer i miljøgodkendelsen. 0-alternativet vil således ikke nødvendigvis have en mere positiv effekt på miljøet, end hvis udvidelsen/ændringen gennemføres, og de opstille vilkår i miljøgodkendelsen efterleves.

Ved eventuelt ophør af produktionen vil der efter Ikast-Brande Kommunes opfattelse ikke ske en væsentlig indvirkning på miljøet fra produktionsanlægget, hvis:

- staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundig
- beholdere til gylle etc., der er omfattet af kravet om beholderkontrol, gøres uanvendelige til opbevaring af gylle, m.m.
- hvis der er gyllekøling: gyllekølingsanlægget tømmes for den anvendte kølevæske
- miljøfarligt affald bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler.

8. Bilagsfortegnelse

Bilag 1 – Oversigt over ejede og forpagtede arealer samt arealer med gylleaftale

Bilag 2 – Driftsinstruks

Bilag 3 – Beredskabsplan (mangler)

Kortbilag A – Situationsplan

Kortbilag B – Afstand til nabobeboelse

Kortbilag C – Registrerede arealer efter Naturbeskyttelseslovens § 3 og Husdyrlovens § 7 inden for 1000 meter til anlægget på Enighedsvej 3, samt punkt for ammoniakdepositionsberegning

- Kortbilag D – Samtlige udbringningsarealer inklusiv § 16 -arealer, samt transportveje for husdyrgødning
- Kortbilag E – Arealudpegninger i henhold til *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*
- Kortbilag F – Arealer registreret som beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3
- Kortbilag G – Marker med særlige vilkår
- Kortbilag H – Kulturmiljø og landskab

Bilag 1

Oversigt over ejede og forpagtede arealer samt arealer med gylleaftale

Ejede arealer	Marknr.	Areal, ha	Bemærkning
Enighedsvej 3, 8765 Klovborg	001-0	18,59	
	005-0	10,35	
	007-0	18,31	
	009-0	1,78	
	010-0	8,05	
	011-0	12,80	
	012-0	11,12	
	017-0	11,47	
	018-0	2,01	
	019-0	7,34	
	020-0	6,11	
	021-0	6,93	
	022-0	3,77	
	030-0	17,50	
	031-0	8,87	
	032-0	2,61	
	032-1	0,40	Udyrket
	033-0	4,05	
	033-1	0,81	Udyrket
	034-0	1,12	
	035-0	1,25	Permanent græs
	040-0	1,76	
	041-0	1,89	
	043-0	13,63	
	044-0	3,04	
Ejede arealer i alt:		175,56	
Ejede arealer dyrket i alt:		173,1	

Forpagtede arealer	Marknr.	Areal, ha	Bemærkning
VKR Holding A/S, Nordre Ringvej 5C, 7323 Give	045-0	4,14	
Søren Kristian Madsen, Enighedsvej 2, 8765 Klovborg	046-0	8,46	
Forpagtede arealer i alt:		12,6	

Arealer med gylleaftale	Må modtage antal DE	Tilført kg N/DE	Tilført kg P/DE	Marknr.	Dyrket areal, ha
Rune Graversen, Sønderdalvej 13, 8765 Klovsborg	1,4	88,7	18	101-0	10,94
				103-0	2,11
Frede Nissen, Lyngholmvej 12, 8766 Nørre Snede*	1,4	88,7	18	301-0	8,35
				302-0	5,46
				303-0	2,47
				304-0	2,15
				305-0	1,81
				306-0	1,73
				307-0	7,39
				308-0	10,32
				309-0	10,45
Ernst Kristensen, Enighedsvej 5, 8765 Klovsborg*	1,4	88,7	18	201-0	17,38
				202-0	2,49
Arealer med gylleaftale i alt:					83,1

*Godkendes i særskilte miljøgodkendelser efter § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Bilag 2

En driftsinstruks svarende til nedenstående føres løbende med angivelse af datoer for, hvornår hvilke hændelser er indtruffet – jævnfør vilkår 1.4. for miljøgodkendelse. Driftsinstruksen medtager driftlederafhængige vilkår, og er opbygget således at **alle vilkår - på nær vilkår 1.5. - kun skal anføres her, hvis der er sket en overtrædelse af pågældende vilkår.**

Driftsinstruks for perioden 1. januar 20__ til 31. december 20__

Vilkår 1.5.	Dato for påbegyndelse	Dato for afslutning	Bemærkninger
Gennemgang af relevante vilkår og driftsforskrift/beredskabsplan for (ny)ansat(te)			

Vilkår 2.1.	Startdato og -tidspunkt for svigt	Slutdato og -tidspunkt for genoptaget drift	Bemærkninger
Råprotein-indholdet i foderet ligger over 155,1 g/Fe			

Vilkår 2.2, 2.3, 2.4	Startdato og -tidspunkt	Slutdato og -tidspunkt	Bemærkninger
Driftsstop - gyllekøling			

Vilkår 6.4.	Startdato og -tidspunkt	Slutdato og -tidspunkt	Bemærkninger
Der er ikke etableret 5 m bred dyrkningsfri bræmme om vandhullet			

Vilkår 7.1.	Startdato og -tidspunkt	Slutdato og -tidspunkt	Bemærkninger
Der er ikke etableret 1 % ekstra efterafgrøde ud over de til enhver tid gældende krav			

Vilkår 8.1.	Startdato og - tidspunkt	Slutdato og - tidspunkt	Bemærkninger
Der er tilført yderligere fosfor end angivet i projektet på mark nr. 0-45			

Vilkår 9.1.	Startdato og - tidspunkt	Slutdato og - tidspunkt	Bemærkninger
Gylle er transporteret gennem Klovsborg weekend- eller helligdag			

Vilkår 10.1	Startdato og - tidspunkt	Slutdato og - tidspunkt	Bemærkninger
Tab af jord, gødning m.m. på offentlig vej er ikke opsamlet straks			

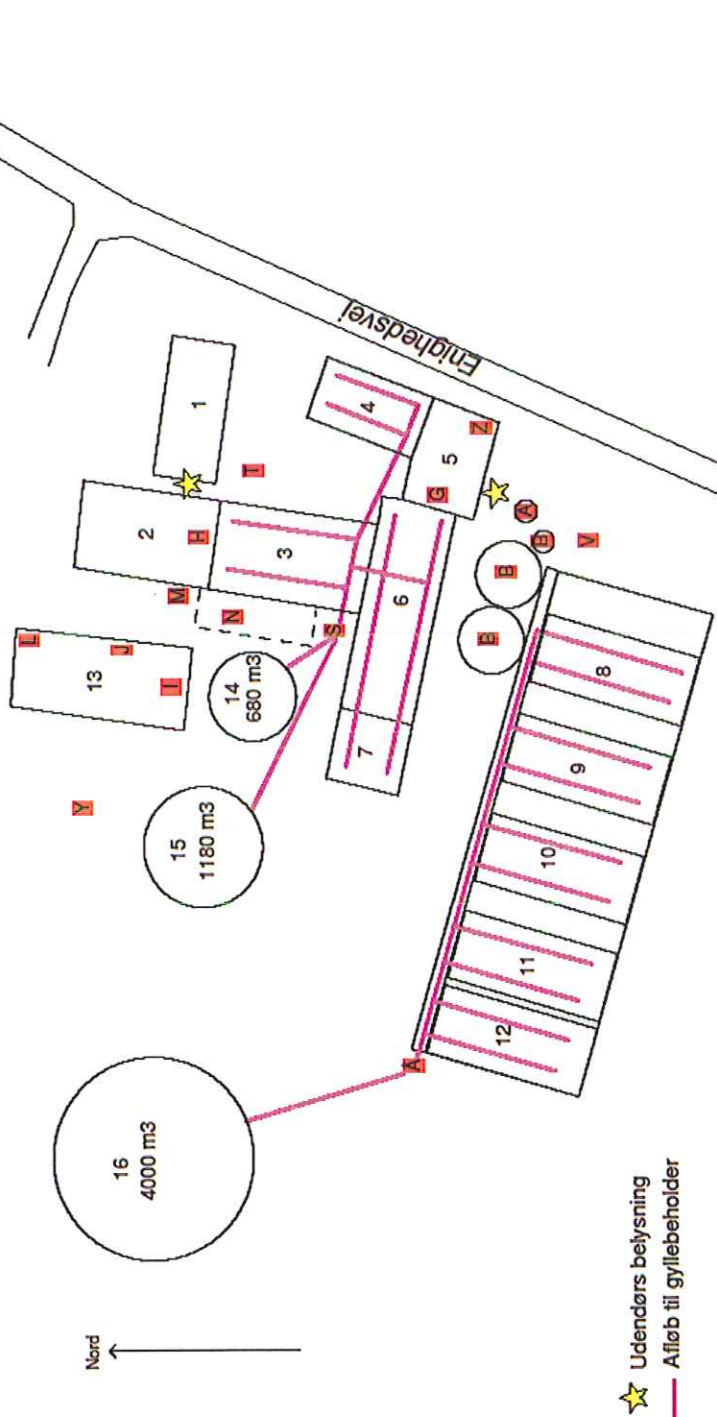
Aflæsning af årligt vandforbrug:

	1. januar, m³	31. december, m³	Årligt forbrug, m³
2010			
2011			
2012			
2013			
2014			
2015			
2016			
2017			

Aflæsning af årligt el-forbrug:

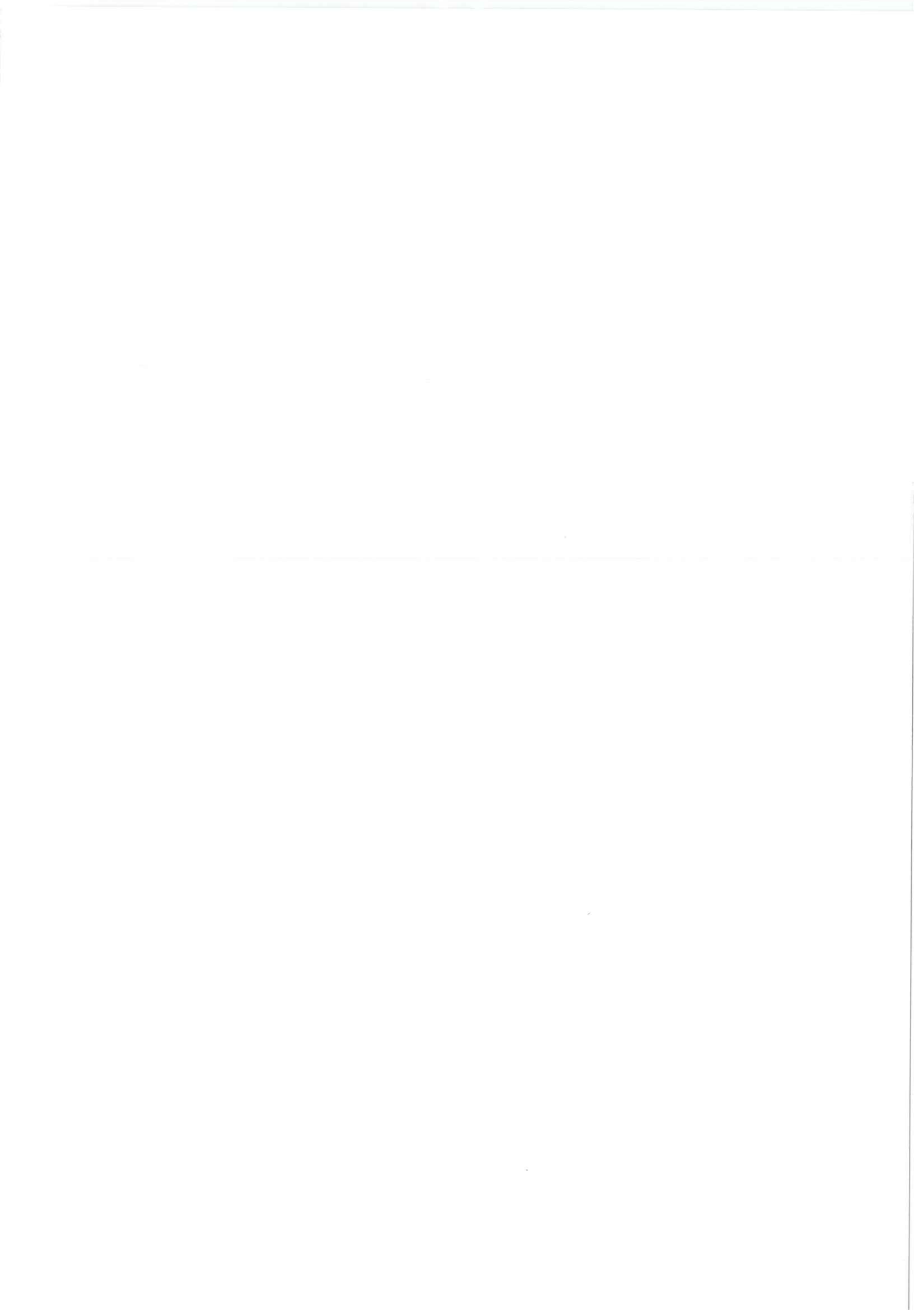
	1. januar, kWh	31. december, kWh	Årligt forbrug, kWh
2010			
2011			
2012			
2013			
2014			
2015			
2016			
2017			

Kortbilag A - Situationsplan

- ★ Udendørs belysning
- Afløb til gyllebeholder

Oprettet af: Mik. Kruse Malmoe UCC 15 H/S Lise Nygaard Enhedsvej 13, Grønbjerg 8765 København Tlf. 72761012 MAIL@UCC.DK 1.350	
UCC er medlem af UCC's Landsforening i Danmark. UCC's formål er at sikre, at alle danskere har adgang til en god og sund livsstandard, herunder til en tryk-svarende og miljøvenlig bolig.	Dato: 12.12.2007

Bilag A 1

Nedenstående oversigt over ejendommens bygninger og tekniske anlæg refererer til nummer og bogstavangivelsen på kortbilag A *Situationsplan*.

1	Stuehus	
2	Maskinhus/opbevaringslade	
3	Gammel kvægstald (ubenyttet)	
4	Slagtesvinestald	
5	Foderlade	
6	Slagtesvinestald	
7	Slagtesvinestald	
8	Slagtesvinestald	
9	Slagtesvinestald	
10	Slagtesvinestald	
11	Slagtesvinestald	
12	Slagtesvinestald	
13	Maskinhus	
14	<i>Gyllebeholder (1979)</i>	680 m ³
15	<i>Gyllebeholder (1987)</i>	1.180 m ³
16	<i>Gyllebeholder (2005)</i>	4.000 m ³
A	Udendørs fodersilo	
B	Kornsilo	
G	Male/blandeanlæg	
H	Opbevaring halm/strøelse	
I	Kemikalier	
J	Kompressor	
L	Spildolie	
M	Dieselolie	
N	Vaskeplads	
S	Fortank (afløbsforhold = F1, som er markeret med – lilla streger)	
T	Septiktank	
V	Døde dyr	
X	Forum	
Y	Vandboring	
Z	Affaldscontainer	
Å	Tørøpstillet brønd	

Farvede symboler

- ★ Udendørs arbejdsmæssig belysning
- Afløbsforhold, F1

Kortbilag B

Afstand til nabobeboelse

Udskrivningsdato:

19-05-2009

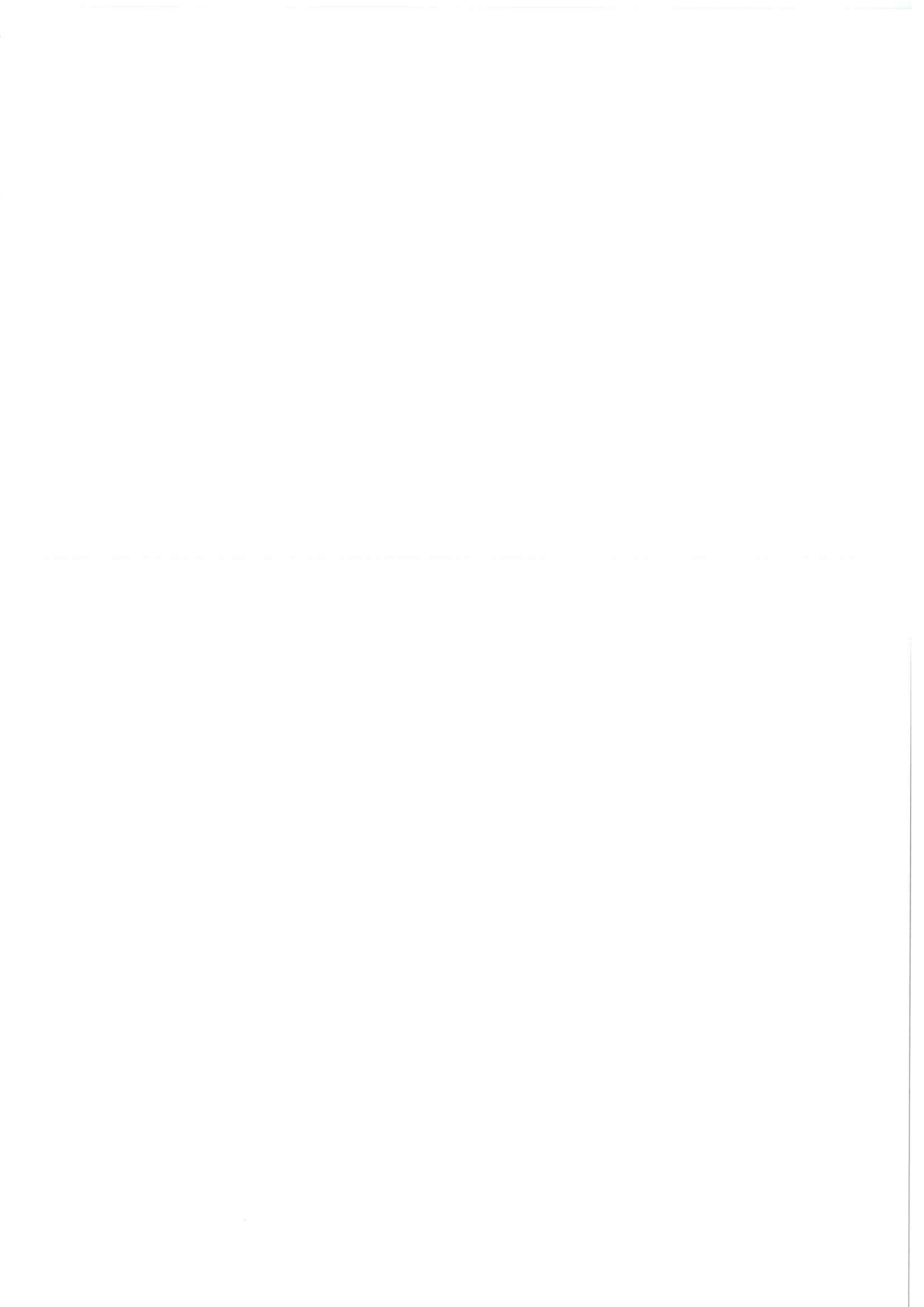
Målforhold:

Afd:

Miljøafdelingen

Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000

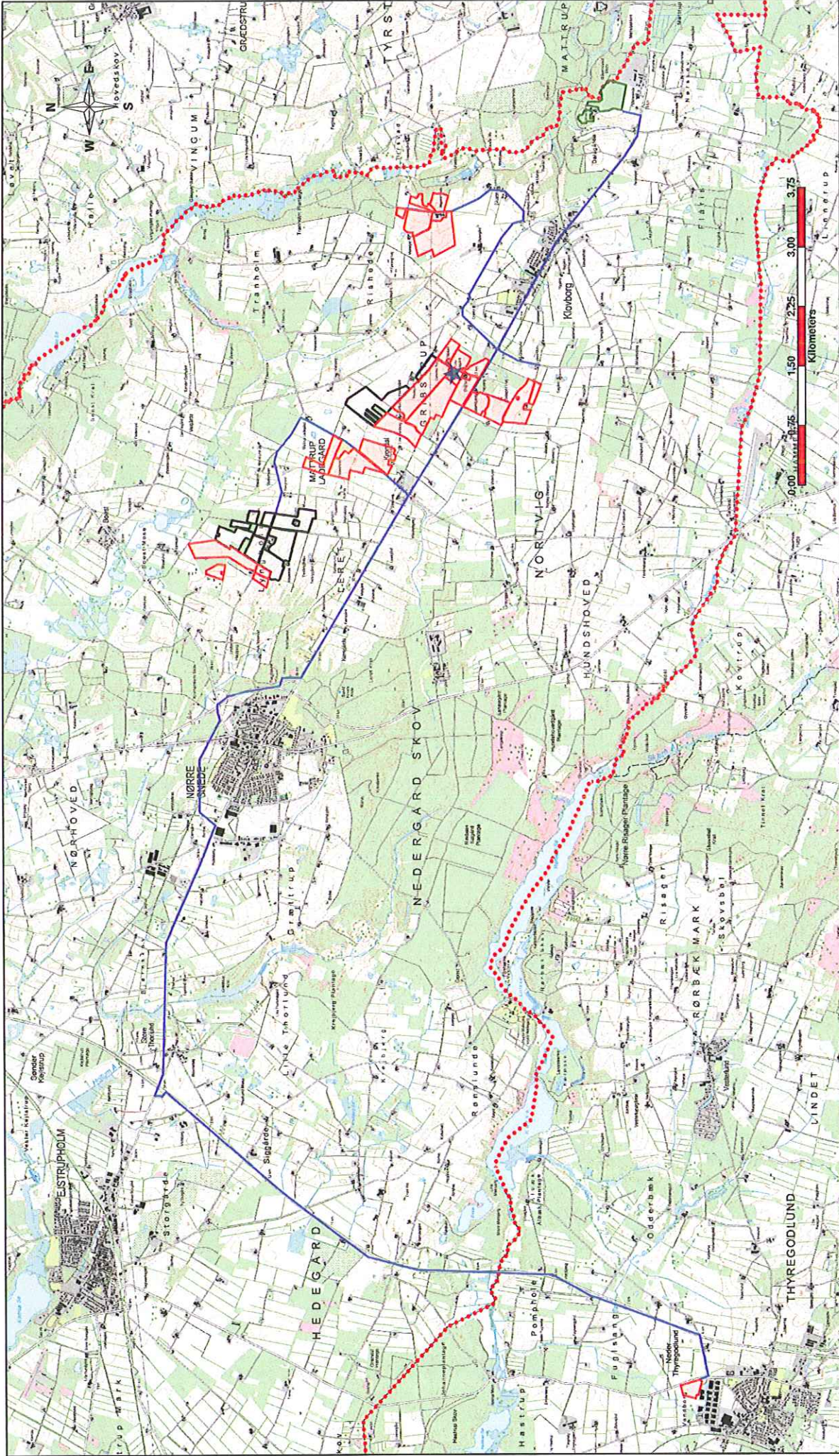

Signaturforklaring			0,00 0,10 0,20 0,30 0,40 0,50 Kilometers
	Enighedsvej 3		Overdrev - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
	1000 meters zone omkring anlæg		Moser - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
	Punkt for ammoniakdepositionsberægning		Heder - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
	Enge - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -		Højmoser - jf. § 7 i Husdyrloven -
			Søer - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
			Lobeliesøer - jf. § 7 i Husdyrloven -
			Vandløb - registreret jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
			Hede og overdrev - jf. § 7 i Husdyrloven -

	Kortbilag C Registrerede arealer efter Naturbeskyttelseslovens § 3 og Husdyrlovens § 7 inden for 1000 meter til anlægget på Enighedsvej 3, samt punkt for ammoniakdepositionsberægning	Udskrivningsdato: 19-05-2009
	Målforhold:	
	Afd: Miljøafdelingen	
Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000		

Signaturforklaring

- Gyllealtarealer
- Ejede og forpagtede udbringingsarealer
- Gyllealtarealer omløst af § 16
- Enighedsvej 3
- Transportveje for husdyrgødning
- Kommunegrænse -

Kortbilag D

Overblik over samtlige udbringingsarealer inkl. § 16-arealer, samt transportveje for husdyrgødning

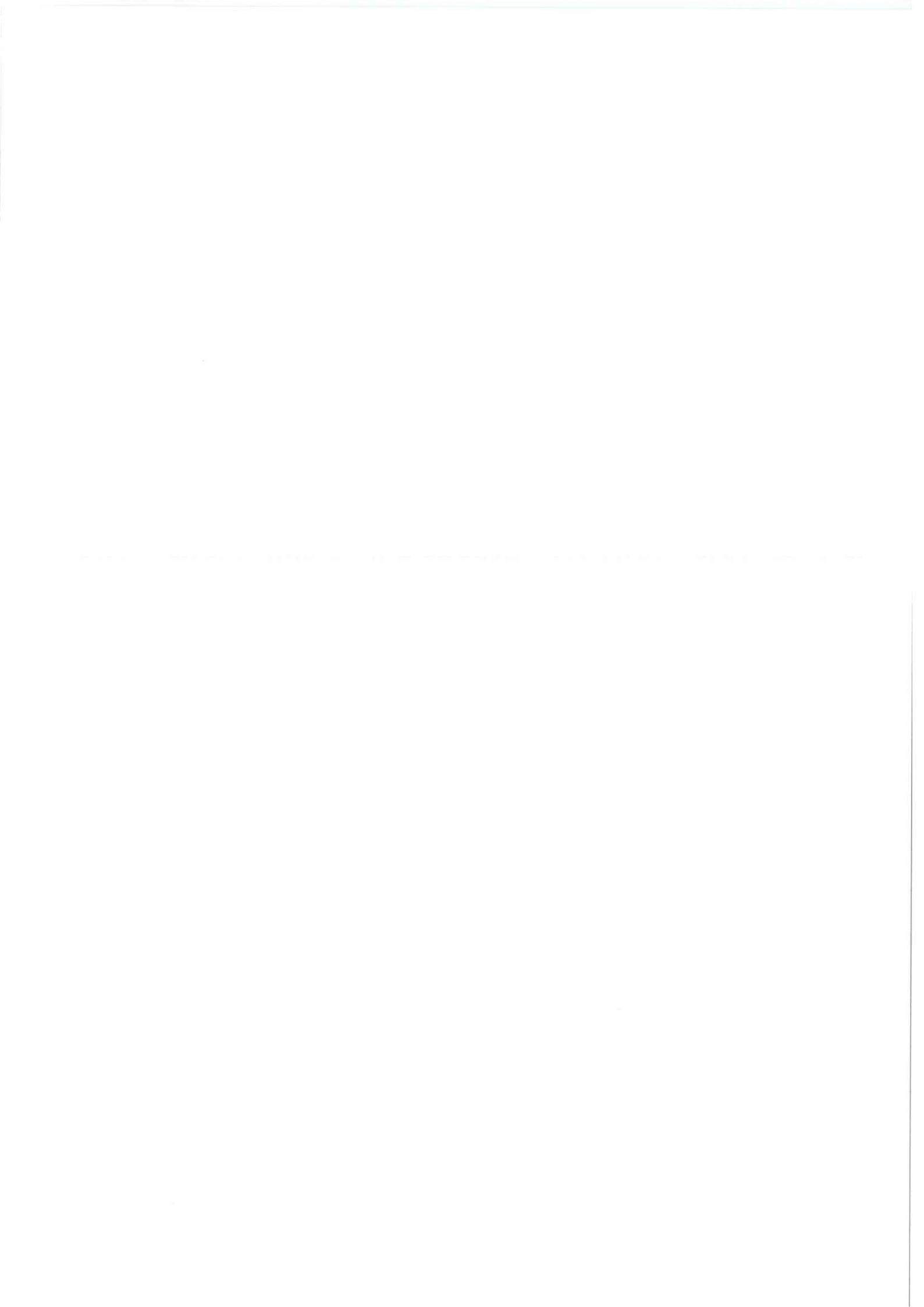
Udskrivningsdato: 19-05-2009

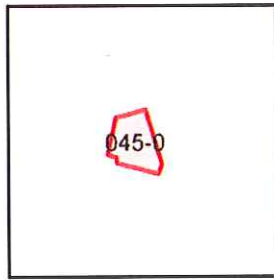
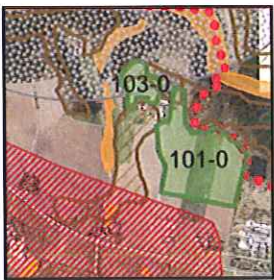
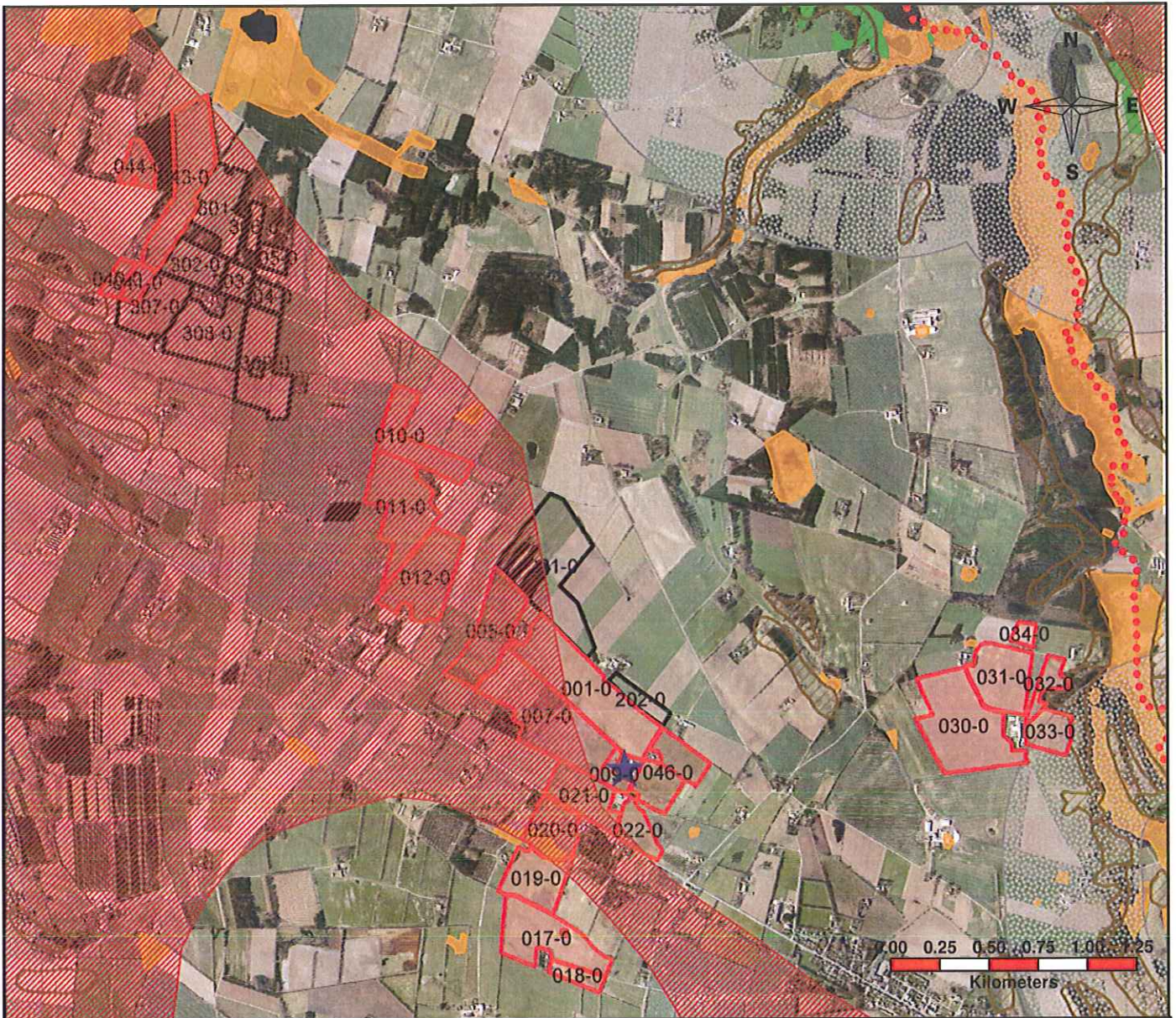
Målestok: 1:45.000

Miljøafdelingen

Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000

Signaturforklaring

	Enghedsvej 3		Indsatsplaner mht. drikkevand
	Ejede og forpagtede udbringningsarealer		Nitratfølsomme_indvindingsområder
	Gyllealtalearealer, Sønderdalvej 13		Nitratklasse I
	Gyllealtalearealer omfattet af § 16		Nitratklasse II
	Højmoser - jf. § 7 i Husdyrloven -		Nitratklasse III
	Lobel'esøer - jf. § 7 i Husdyrloven -		Fosforklasse I og III -
	Hede og overdrev - jf. § 7 i Husdyrloven -		Lavbundsarealer ikke omfattet af okkerklasse I
	Bufferzone I -		Hældninger over 12 grader
	Bufferzone II -		Kommunegrænse -

Kortbilag E

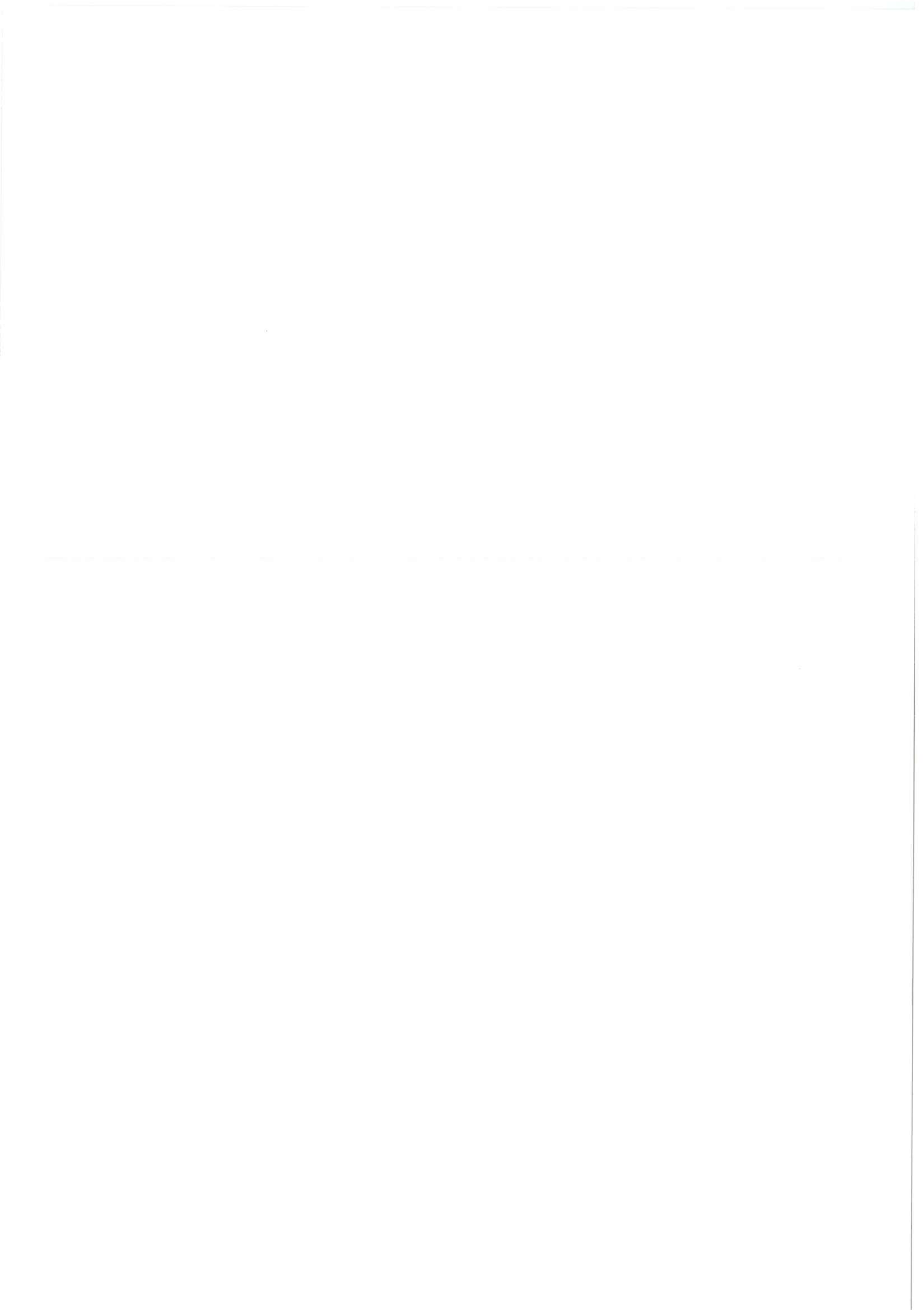
Arealudpegninger i henhold til *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*

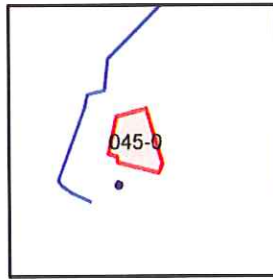
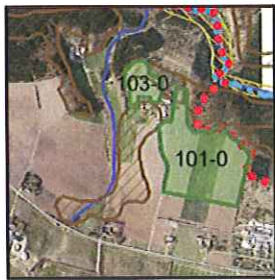
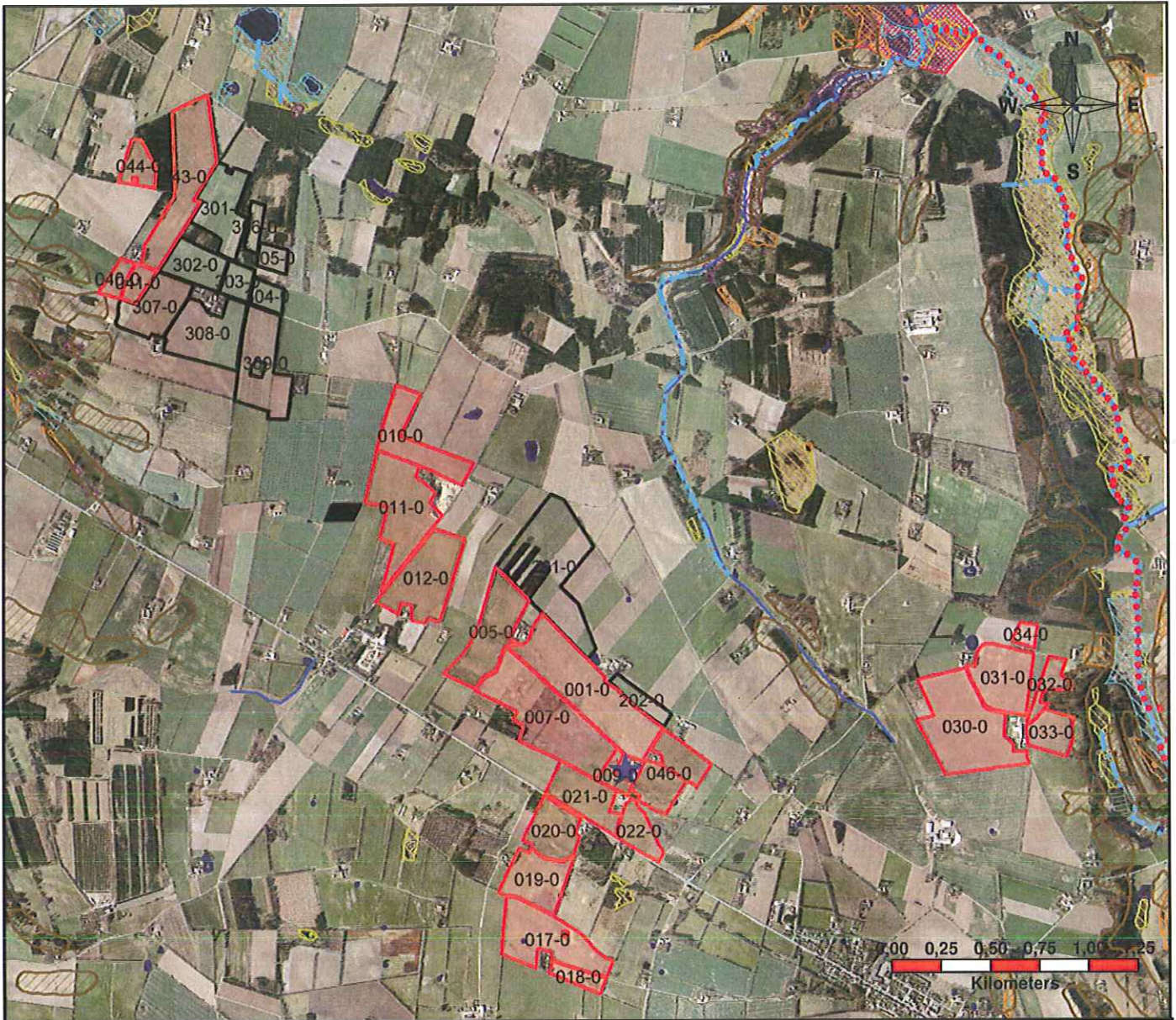
Udskrivningsdato:
25-05-09

Målforshold:
1:30000

Afd: **Miljøafdelingen**

Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000

Signaturforklaring

	Enghedsvej 3		Vandløb - registreret jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
	Ejede og forpagtede udbringningsarealer		Vandløb i øvrigt -
	Gylleaffaltarealer, Sønderdalvej 13		Eng - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
	Gylleaffaltarealer omfattet af § 16		Heder - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
	Kommunegrænse -		Moser - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
			Overdrev - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
			Søer - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
			Hældninger over 12 grader - Vejle Amt

Kortbilag F

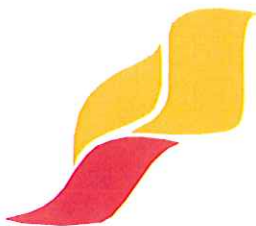
Arealer registreret som beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3

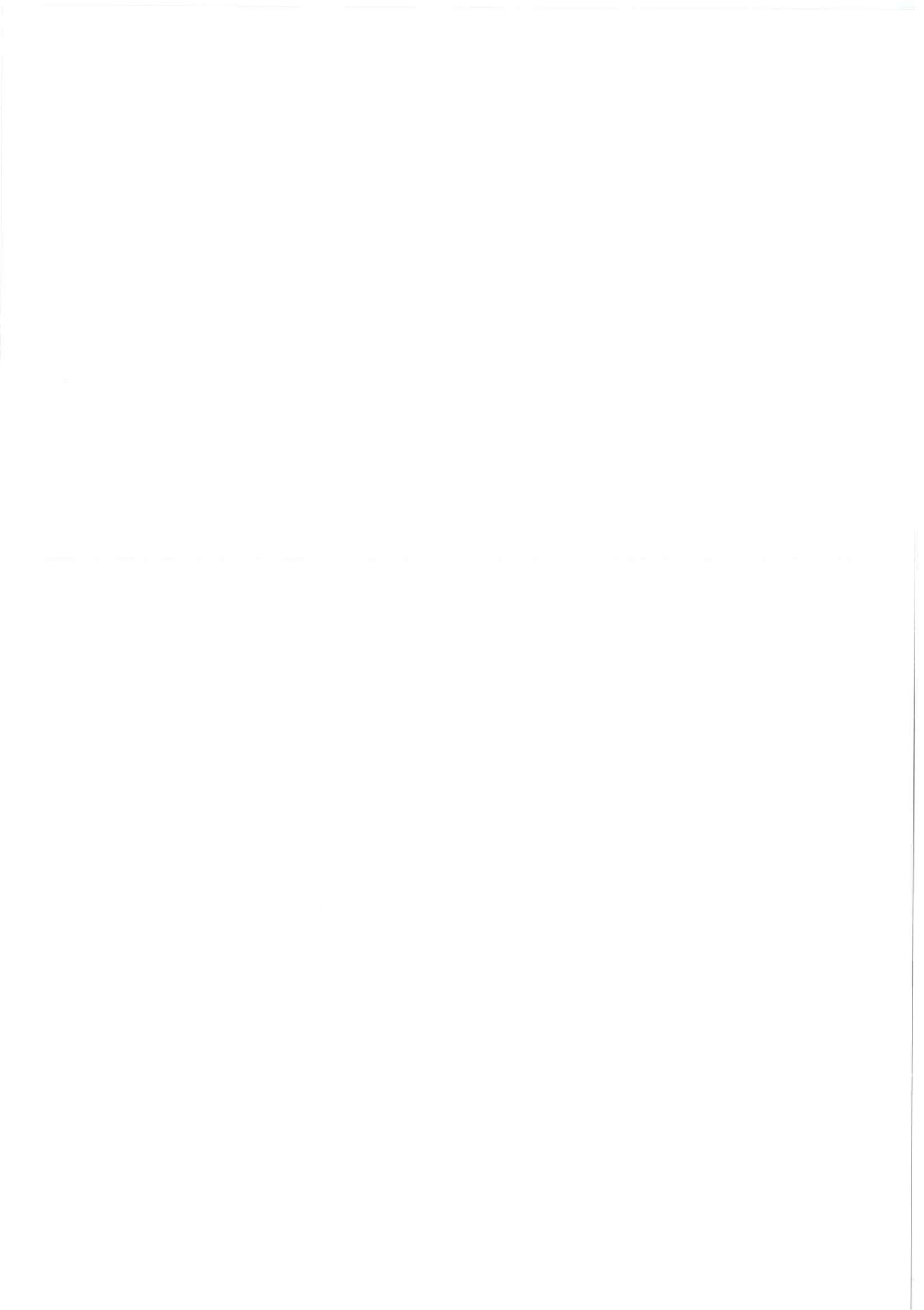
Udskrivningsdato:
25-05-09

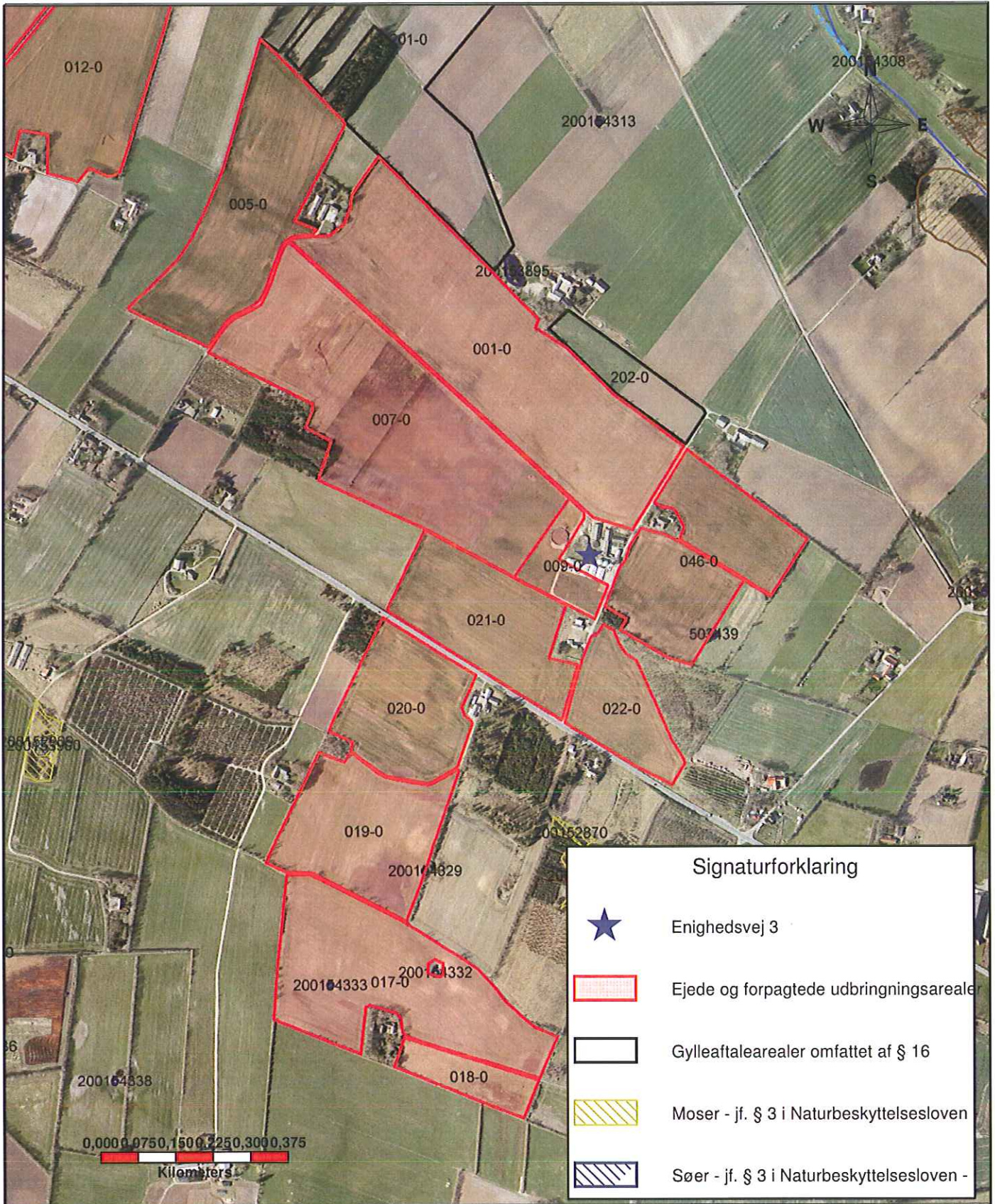
Målforskel:
1:30000

Afd: **Miljøafdelingen**

Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000

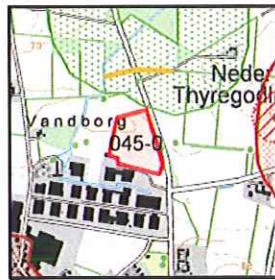
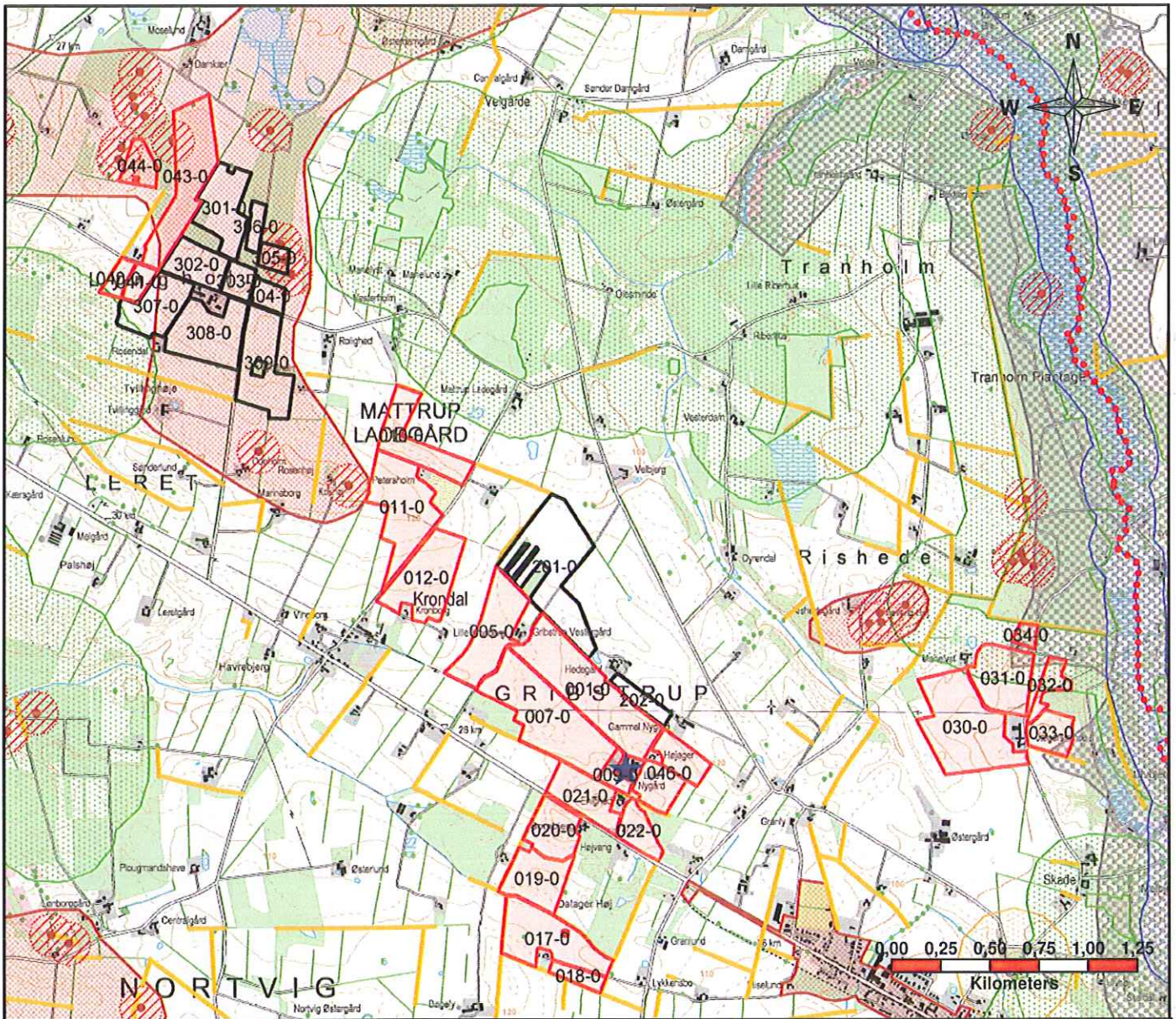

Signaturforklaring	
	Enighedsvej 3
	Ejede og forpagtede udbringningsarealer
	Gylleaftalearealer omfattet af § 16
	Moser - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven
	Søer - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -

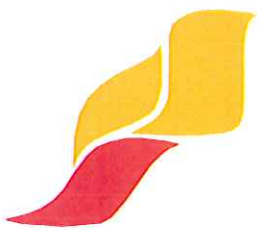

Kortbilag G	
Marker med særlige vilkår	Udskrivningsdato: 18-05-2009
Målforhold: 1:10000	
Ard: Miljøafdelingen	
Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000	

Signaturforklaring

- Enighedsvej 3
- Ejede og forpagtede udbringningsarealer
- Gyllealtalearealer, Sønderdalvej 13
- Gyllealtalearealer omfattet af § 16
- Kommunegrænse -
- Værdifulde landskaber - Vejle Amt
- Kulturmiljøer - Vejle Amt
- Kirkebyggelinier -
- Skovbyggelinier -
- Å-beskyttelseslinier -
- Sø-beskyttelseslinier -
- Fortidsmindebeskyttelseslinier -
- Fredede fortidsminder -
- Beskyttede sten- og jorddiger -

Kortbilag H

Kulturmiljøet og landskab

Udskrivningsdato:

25-05-09

Målforshold:

1:30000

Afd:

Miljøafdelingen

Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000

